

Hur normer formar kreativitet

EN KVALITATIV STUDIE OM KREATIVITET I MALMÖ

LUND UNIVERSITY
Campus Helsingborg

Examensarbete Kandidatexamen VT 2017

Författare: Daphne Haking & Nelly Persson

Handledare: Elisabeth Högdahl

Abstract

Title: How norms shape creativity - A qualitative thesis about creativity in Malmö

University: Lund University, Department of Service Management and Service Studies

Course: KSMK65 Service Management: Bachelor thesis, 15 credits, Spring 2017

Authors: Daphne Haking & Nelly Persson

Supervisor: Elisabeth Högdahl

Key words: Creativity strategy, norms, interpretative prerogative, knowledge

Purpose: The purpose is to investigate and create a more nuanced picture of how creativity is expressed when related to norms, as well as how the outcome of the norms affect the city's creative ability.

Problem statements: Which norms are constructed when the interpretative predecessors enunciate the word "creativity"?

Methodology: A qualitative study based on semi structured notion interviews with interpretative predecessors from Region Skåne, Malmö stad and Little Big Malmö

Conclusions: Norms in relation to creativity both enhance and block the creative potential in a city. Depending on how tangible the norms are determine how creativity is expressed. Since creativity per definition can not be controlled, the creative potential in the city is not always expressed as expected or in line with the city's vision of the future. Creativity can therefore work as an instrument to question existing norms. The generated creativity is a result of existing norms.

Words: 14 897

Sammanfattning

Titel: Hur normer formar kreativitet - En kvalitativ studie om kreativitet i Malmö

Universitet: Lunds Universitet, Institutionen för Service Management och Tjänstvetenskap

Kurs: KSMK65 Service Management: Examensarbete kandidatexamen, 15 hp, VT2017

Författare: Daphne Haking & Nelly Persson

Handledare: Elisabeth Högdahl

Nyckelord: Kreativitetsstrategi, normer, tolkningsföreträdare, kunskap

Syfte: Syftet är att undersöka och skapa en mer nyanserad bild av hur kreativitet uttrycks i samband med normer, samt vilka konsekvenser normerna kan få för en stads kreativa förmåga.

Frågeställningar: Vilka normer konstrueras utifrån tolkningsföreträdarnas uttalanden om kreativitet?

Metod: En kvalitativ studie baserad på semistrukturerade begreppsintervjuer med tolkningsföreträdare från Region Skåne, Malmö stad och Little Big Malmö.

Slutsatser: Normer i samband med kreativitet både främjar och hämmar den kreativa potentialen som finns i en stad. Det kan även konstateras att beroende på hur påtagliga normerna är, blir avgörande för hur kreativiteten kommer till uttryck. Den kreativa potentialen som finns i ett samhälle uttrycks emellanåt inte enligt stadens förväntningar eller framtidsvision eftersom kreativitet per definition inte går att styra. Kreativitet kan därför fungera som ett instrument för att ifrågasätta befintliga normer, samt är den kreativitet som genereras ett resultat av befintliga normer.

Ord: 14 897

Tack!

Ett gemensamt tack vill vi framföra alla som medverkat i studien från Malmö stad, Region Skåne och Little Big Malmö. Ni har bidragit med intressanta, insiktsfulla tankar och erfarenheter. Tack för ert samarbete och välvilja till att ställa upp på intervju.

Stort tack till följande deltagare som gjort denna studie möjlig:

Gitte Wille, Region Skåne

Caisa Lindfors, Region Skåne

Anna Normann, Region Skåne

Saida Sokolovic, Malmö stad

Jonna Sandin Larkander, Malmö stad

Martin Lundin, Malmö stad

Eva Renhammar, Malmö stad

Hanna Thomé, Malmö stad

Finnur Sverrisson, Little Big Malmö

...Vi vill även tacka vår handledare Elisabeth Högdahl för din vägledning, goda råd och support under dessa veckor.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning	5
1.1 Problembakgrund	5
1.2 Problemformulering	6
1.3 Syfte och frågeställningar	6
1.4 Avgränsningar och definitioner	7
1.4.1 Disposition	7
3. Metod	11
3.1 Vetenskapsteoretiskt utgångsläge	11
3.2. Litterärt urval och teoretisk referenspunkt	12
3.3 Urval	13
3.3.2 Övrig empiri: Strategier för ett hållbart Malmö	16
3.4 Semistrukturerade begreppsintervjuer	17
3.5 Bearbetning av empiri	17
3.5.1 Analysens tillvägagångssätt	19
3.6 Etik en grundläggande forskningsprincip	20
4. Vad säger teorin?	22
4.1 Kreativitetsstrategin föds	22
4.1.1 Kreativitet blir norm	23
4.1.2 Styra kreativitet en omöjlig realitet	26
4.2 Den kreativa vardagen	28
4.2.1 Hungern efter kunskap	29
4.3 Människor komplicerar sin omvärld	30
5. Teorin möter empirin	32
5.1 Kreativa strategier och subjektiva verklighetsuppfattningar	32
5.1.2 Trygghetsparadoxen	36
5.2. Kreativ inom kunskapens ramar	38
5.3 Kreativiteten som aldrig når fram	42
6.1 Förslag till vidare forskning	45
7. Källförteckning	47
7.1 Litterära	47
7.2 Elektroniska	49
7.3 Muntliga källor	49
8. Bilagor	51
8.1 Intervjuguide	51
8.2 Samtyckesformulär	52

1. Inledning

Förutom innovation betyder kreativitet att tänka nytt och haha, jag älskar ju ordet kreativitet. Jag är så glad att Malmö stad har det i en av våra värdegrunder. Vi står ju för kreativitet och vill se till att använda den kreativiteten som finns hos individer (Sokolovic, 12 April 2017, Malmö stad).

Det här är sånt där som ingen vill höra tror jag, för jag är kritiskt inställd till ordet kreativitet. Det är sånt där ord som används alldeles för fritt och enkelt, kan jag tycka, och det är någonting som är lätt att förknippa med något stormigt aktivt idésprutarmöte. Men kreativitet innebär också att kunna komma fram till nya lösningar kring problem (Lundin, 21 April 2017, Malmö stad).

Jag är en mycket kreativ person (ironi), ja men till en viss del, alltså under rätt omständigheter så tycker jag absolut att jag kan va det. Sen är det inte alltid man har möjligheten på grund av som vi, vi jobbar ju i en politisk organisation och man har ju vissa produkter som ska levereras och det finns en politisk vilja i det vi gör så vi kan ju inte sitta och spåna fritt så utan däremot så har vi inom våra uppdrag ändå ofta ganska mycket utrymme tycker jag ändå. Sen finns det alltid massa regler och riktlinjer och strategier som man måste förhålla sig till som man inte kan bestämma (Sandin Larkander, 12 April 2017, Malmö stad).

1.1 Problembakgrund

De inledande citaten ger en övergripande bild av hur begreppet kreativitet uppfattas av tolkningsföreträdare i Malmö. Tolkningsföreträdarna tillhör, enligt Florida (2001), den kreativa klassen, en klass som sätter trenderna och normerna i staden som invånarna därefter anpassar sig till (Florida, 2001: 35-38), något som blir problematisk när uppfattningen om begreppet är tudelat. Städer värdesätter idag kreativitet på ett sätt som de inte gjort tidigare och Florida (2001) menar att hela vår ekonomi genomsyras av kreativitet (Florida 2001:30-32). Forskare, kritiker och konsulter inom stadsplanering lyfter fram att kreativitet är ett viktigt verktyg för att lösa sociala problem och skapa ekonomisk tillväxt i städer för att se till invånarnas möjlighet till självförverkligande (Landry, 2008:15; Thufvesson, 2006:37-39; Jacobs, 2005:176; Florida, 2001:63-65). Detta gör att kreativitet ofta framstår som en generallösning.

Malmö har upprättat en strategi och vill profilera sig som en öppensinnad kunskapsstad (Isacsson et al. 2013:5,6; Skane2030, 2017), vilket är i linje med vad kreativitetsforskningen beskriver som viktigt för att gynna ett kreativt flöde i staden (Landry, 2008:87,122; Thufvesson, 2006:37-39; Florida, 2005:143-154, 2001:63-65). Denna profilering syftar till att förbättra den sociala hållbarheten i Malmö då staden har sociala problem i form av hög ungdomsarbetslöshet, ökade samhällsklyftor och kriminalitet. Region Skåne och Malmö stad har därför tagit fram strategierna Malmökommissionen och Det öppna Skåne 2030, som ska utgöra riktlinjer för stadens arbete för ett socialt hållbart samhälle (Isacsson et al, 2013:9; Skane2030, 2017). Projektet Little Big Malmö, som också är delaktiga i detta, kan uppfattas som ett kreativt utfall i hur staden jobbar med utveckling för att öka en social hållbarhet. När tolkningsföreträdarna i Malmö implementerar

kreativitet i sin strategi följer de samt skapar normer om vad begreppet innebär samt hur kreativitet kommer till uttryck.

1.2 Problemformulering

Tidigare forskning som gjorts i Malmö har fokuserat på den diskurs som format stadens utveckling från industristad till kunskapsstad (Mukhtar Landgren, 2012:192). Det framkommer även att normer fungerar som ett disciplineringsinstrument för den mänskliga rörelsen i staden (Möllerström, 2011:215,216; Dannestam 2009: 261). Det intressanta i sammanhanget är att kreativitet således är beroende av den mänskliga närvaron för att generera en progressiv samhällsutveckling(Landry, 2008: 15; Runco, 2007:175; Jacobs, 2005:176; Florida, 2005:114, 2001:117). Vad som dock inte framgår från tidigare forskning är hur dessa normer som påverkar diskursen också påverkar den kreativitet som kommer till uttryck i staden. Denna studie avser därför att öka förståelsen för hur kreativitet uttrycks i samband med normer, eftersom implementering av kreativitet i en strategisk kontext skapar spänningar eller motsättningar då kreativitet per definition är något som inte går att styra (Landry, 2008:13-15, Runco 2007:397). Kreativitet kräver med andra ord att vi är flexibla med våra föreställningar om hur verkligheten fungerar. När begreppet implementeras i strategier blir detta paradoxalt eftersom strategierna tenderar att bli normen att förhålla sig till. Dessutom anses kunskap hämma kreativitet då det formar människors tankebanor vilket resulterar i ett minskat kreativt flöde (Gogatz & Mondejar, 2005:81). Vidare är normer något som människor sällan funderar över och diskuterar eftersom normerna är integrerade i vardagen, vilket gör att människan av natur inte ifrågasätter sina handlingar när de är i linje med normen (Bauman, 2002: 19, 20). Det går därmed att ifrågasätta vilka normer Malmö följer och vad det kan få för konsekvenser för invånares kreativa uttrycksförmåga och möjlighet till självförverkligande. Studien utgår ifrån Malmö där vi undersöker hur tolkningsföreträdares uttalanden om kreativitet bidrar till normskapande för hur kreativitet kommer till uttryck i en stad. Detta för att ge en mer nyanserad bild av kreativitet och öka förståelsen för hur kreativitet påverkas av normer, eftersom kreativitet i teorin tenderar att framstå som en generellösning på samhällsproblem (Citroni, 2016:7; Pratt 2013:129).

1.3 Syfte och frågeställningar

Syftet är att undersöka och skapa en större förståelse för hur kreativitet uttrycks i samband med normer, samt vilka konsekvenser normerna kan få för en stads kreativa förmåga. Studien utgår därmed från följande frågeställningar:

⟨ Vilka normer konstrueras utifrån tolkningsföreträdaarnas uttalanden om kreativitet?

1.4 Avgränsningar och definitioner

Studien har ett kvalitativt förhållningssätt där synen på kunskap faller in under kritisk realism. Den bejakar sociala konstruktioner samtidigt som den ifrågasätter dessa. Med andra ord kan inte individen ses som oberoende från det sociala sammanhanget (Alvesson & Sköldbberg, 2009:109; Bryman, 2008:31,541; May, 2001:39). Studien baseras på djupintervjuer med tolkningsföreträdare, även benämnt elitpersoner, från Malmö som är ledare eller experter i samhället och som vanligen har en maktposition (Kvale & Brinkman 2009:163). Tolkningsföreträdare är det ord som används när de åsyftas i studien.

Kreativitetsforskningen är ett tvärvetenskaplig område som omfattas av studier från flera angränsande perspektiv såsom ekonomiska, geografiska och beetendemässiga samt kognitiva (Runco, 2007:1-38). Studiens avgränsar sig därför till teorier och forskning som belyser kreativitet utifrån ett socialt perspektiv. Kreativitet kan därför inte förstås som en enskild funktion som existerar i ett vakuum utan det finns alltid en interaktion mellan individ och dess miljö (Runco 2007:161). Detta förhållningssätt till kreativitet är den centrala utgångspunkten i studien eftersom det beskriver den komplexitet som kreativitet för med sig i förhållande till normer. Det finns omfattande diskussioner om definitionen av kreativitet eftersom begreppet är mångfacetterat och dynamiskt (Runco 2007:376-386). Det går inte att styra kreativitet då definitionen gör anspråk på originalitet och effektivitet, vilket leder till nyskapande (Runco & Jeager, 2012:92,95), och därför krävs det att vi är flexibla med våra föreställningar (Landry 2008:18-22; Thufvesson, 2009:20-23, 2006:24). Kreativitetsbegreppet kan sammanfattas som förmågan att bryta mönster och ramar, hitta nya vägar i problemlösningar samt originalitet (Runco, 2007: 378-383).Thufvesson ger en summerande kommentar för hur man kan definiera kreativitet vilket är: förmågan till nyskapande (Thufvesson, 2006:24).

1.4.1 Disposition

Inledningsvis har detta kapitel presenterat den centrala problematik som uppsatsen har sin utgångspunkt i. Kapitel 2, *Tidigare studier om Malmö*, redogör kort för tidigare forskning som handlar om diskurser i samband samhällsutveckling i Malmö. Detta för att skapa en bakomliggande förståelse för den inverkan tolkningsföreträdare har på utvecklingen. Därefter följer en redogörelse för uppsatsens metodologiska förhållningssätt samt hur det empiriska materialet insamlats vilket redogörs i kapitel 3 *Metod*. Nästkommande kapitel 4. *Vad säger teorin?*, presenterar den teori som används för att analysera studiens empiriska material. Kapitel 5

Analys illustrerar den analys som står till grund för den diskussion och slutsatser som förs i Kapitel 6 *Diskussion och Slutsatser*.

2. Tidigare studier om Malmö

Det finns en omfattande mängd tidigare forskning om Malmös utveckling utifrån flertal aspekter, där forskning belyser hur staden genomgått en förändringsprocess från industri till kunskapsstad och därmed bidragit till en förändrad diskurs. Nedan beskrivs kortfattat den tidigare forskning som berör Malmö med fokus på kreativitet. Detta för att skapa en bakomliggande förståelse för hur de normer som infinner sig i staden idag påverkar den kreativitet som kommer till uttryck.

Malmö är en stad som genomgått flera förändringsprocesser: från 1970-talets industristad till dagens kunskapssamhälle. Forskaren Dalia Mukhtar Landgren (2012) har studerat relationen mellan möjlighet och utfall i Malmö i samband med samhällsutveckling, där hon anser att det är tolkningsföreträdare som avgör en stads riktning. Hon lyfter fram vikten av tankar om framsteg, alltså samhällets ständiga potential till utveckling, i koppling till ett samhörigt tänk där stadens värde återfinns i dess mångfald. Därmed blir det viktigt att den retorik och strategier som implementeras av tolkningsföreträdare i samband med kreativitet värnar om stadens mångfald för att skapa en progressiv samhällsutveckling (Mukhtar Landgren, 2012:192). Dannestam (2009) diskuterar i sin avhandling de olika villkoren för stadsplaneringen som omprofileringen från industristad till kunskapsstad medfört där hon undersöker den diskurs som stadspolitiker för. Hon konstaterar att de stadspolitiska idéerna präglas av ett ekonomiskt tänkande där stadsplaneringen står i fokus och återspeglar i empirin hur språkbruket präglas av bland annat "attraktivitet" "kreativitet", "innovationer", "partnerskap", "innovatörskap", vilket talar för att Malmö således använder sig av en kreativ strategi för att ställa om staden till en kunskapsstad (Dannestam 2009: 261).

Vidare beskriver Möllerström (2011) att föreställningen om den tuffare globala konkurrensen har medfört att kunskap har en avgörande roll för städers konkurrenskraft, och att det är själva diskursen om kunskapssamhället som ligger bakom kunskapsackumuleringen. Möllerström beskriver också hur kunskapsstaden laddas med positiva värdeord som domineras av entreprenörsinriktad identitetsmarkand där individuellt ansvarstagande, valfrihet, upplevelser, kreativitet, kunskapande, innovation, känslor, immaterialism, konkurrens, nätverkande, mötesplatser, flexibilitet, positionering, varumärke, mobilitet står i fokus (Möllerström, 2011:207). Den föreställningen som finns om kunskapsstaden får betydelse för den diskurs som utformas. En intressant aspekt som lyfts fram är hur framtidsvisionen om Malmö utgör ett viktigt disciplineringsinstrument för den mänskliga rörelsen i staden, där människor uppmuntras till att agera i linje med stadens framtidsvision (Möllerström, 2011:215, 216). Med andra ord ska individerna vara kreativa och söka kunskap. Tidigare studier har sammanfattningsvis fokuserat på

diskursen om kunskapsstaden. Både Möllerström och Mukthar Landren har kommit fram till att kreativitet är ett begrepp som Malmö gärna använder sig utav i sin stadsplanering. Det är här denna studie tar avstamp då vi anser att det finns ett behov av att fördjupa sig i begreppet kreativitet och förstå vilka normer som gömmer sig där bakom. Hur tolkningsföreträdare talar om kreativitet avgör vilka villkor som ställs för kreativitet. Vi ifrågasätter därför vad det är som egentligen prioriteras när tolkningsföreträdare pratar om kreativitet och hur deras uttalanden kan inverka på individer, samt vad det kan få för konsekvenser för en stads kreativa förmåga.

3. Metod

Studiens vetenskapsteoretiska utgångspunkt är kritisk realism. Detta för att kunna skapa en förståelse för hur tolkningsföreträdarnas uttalanden om kreativitet påverkar normskapandet och vad det får för konsekvenser för den kreativitet som kommer till uttryck i en samhälle. Studien har ett epistemologiskt ställningstagande och utgår ifrån interpretativism med ett abduktivt tillvägagångssätt. Nedan följer en redogörelse för de metodologiska och praktiska val studien baserats på.

3.1 Vetenskapsteoretiskt utgångsläge

Studien grundas på kvalitativa djupintervjuer med ett ontologiskt ställningstagande som faller in under kritisk realism. Vår syn på individen i samhället, likt May (2001), är att den inte existerar oberoende det sociala sammanhanget. Det centrala för studien har varit att undersöka hur tolkningsföreträdare i Malmö uttrycker sig om kreativitet och vilka normer de skapar. Som kritiska realister bejakar vi de sociala konstruktioner som finns samtidigt som de ifrågasätts. Förhållningssättet kan förtydligas med hjälp av Alvesson och Sköldbberg:

Konstruktioner är konstruktioner av något, t.ex. En diskurs, en social praktik eller en fysisk process, av en verklighet som existerar oberoende av hur konstruktionerna för tillfället ser ut. Att de är socialt definierade och producerade gör inte samhälleliga fenomen mindre verkliga.
(Alvesson & Sköldbberg, 2009:109)

Utgångspunkten för kritisk realism är att få insikt om verklighetens naturliga ordning. Genom att fokusera på hur sociala händelseförlopp och konstruerade sanningar påverkar och påverkas av människors beteende (Alvesson & Sköldbberg, 2009:111; Bryman, 2008:31, 541; May, 2001:39). En viktig aspekt i studien har därmed varit att förstå det som sägs på djupet och vilka underliggande sociala strukturer och normer som format intervjupersonens tolkning av begreppet kreativitet.

Kritiken som riktats mot kritisk realism är bland annat dess starka anspråk att försöka förklara verkligheten, vilket blir problematiskt då det kritiska perspektivet även försöker förklara vad som orsakar effekter för sådant som inte är synligt (Alvesson & Sköldbberg, 2009:113). Vi känner igen oss i problematiken eftersom kreativitet är något som de flesta tycks ha en relativt konkret uppfattning om. Vi kan dock inte peka ut i luften och säga "såg du kreativiteten springa förbi", utan kreativitet är ett opåtagligt fenomen som synliggörs genom individers handlande. Vidare menar Alvesson och Sköldbberg att det finns en risk med att begrepp och företeelser beskrivs i breda och diffusa termer (Ibid.), vilket kreativitet tenderar att göra (Runco, 2007:378-383).

Denna studie problematiserar på en generell nivå hur kreativitet uttrycks i samband med normer och därmed är uppsatsens epistemologiska utgångspunkt interpretativism. Det som undersöks är

inte direkt mätbart och måste tolkas och redogöras för, vilket gör ansatsen tillämpbar (Bryman, 2008:32-35). Kritisk realism argumenterar därmed för att människors kunskap om den sociala världen påverkar deras beteenden och därmed hur de beter sig i den sociala miljön (Alvesson & Skoldberg, 2009:110-112; Bryman 2008:541-542; May, 2001:12). May menar att forskningens roll därför handlar om att studera de underliggande mekanismerna och sociala strukturer som formar människors möjligheter till att uttrycka sig i samhället (May, 2001:12). Vidare har studien praktiserat en form av abduktion som är en växling mellan det empiriska och det teoretiska materialet, med andra ord en kombination av induktion och deduktion. Abduktion har varit fördelaktigt då vi kunnat förhålla oss flexibla till teorin eftersom vi successivt fördjupat oss inom fältet för kreativitet utifrån de svar som empirin genererat (Patel & Davison, 2011:24). Detta för att skapa en förståelse för tolkningsföreträdarnas förhållningssätt till kreativitet och förstå hur de normer som implementeras påverkar samspelet i den sociala miljön.

Studien är deduktiv eftersom teorin har lagt grunden till frågeställningen. Därefter har metoden således varit mer induktiv eftersom tolkningsföreträdarens uppfattning om kreativitet har varit det centrala. Därmed kan studiens tillvägagångssätt, likt de Alvehus beskriver, innefattas av att empirin och teorin antas som två dimensioner som kontinuerligt omformas för att generera nya aspekter till kreativitetsforskningen (Alvehus, 2013: 109-110). Vi menar inte till att kritisera, utan förhåller oss ifrågasättande till hur kreativitet framställs både i samhället och inom forskningen. Precis som Patel och Davidson beskriver handlar kritisk realism inte om att kritisera företeelser i samhället utan snarare hålla sig ifrågasättande till varför det ser ut som det gör (Patel & Davidson 2011:34-35).

3.2. Litterärt urval och teoretisk referenspunkt

Startskottet för litteraturinsamlingen var forskaren Richard Floridas (2001) bok *Den kreativa klassens framväxt*, vars genomgripande tema handlar om hur kreativitet används inom stadsplanering och hur kreativitet inte kan frångiljas människan eller den sociala samhällsutvecklingen. Detta är relevant eftersom Malmö är en stad vars tolkningsföreträdare arbetar för tillväxt och trivsel (Isacsson et al, 2013, Skane2030, 2017). Floridas verk som studien utgår ifrån har bland annat inspirerats av Jane Jacobs (2005) *Den amerikanska storstadens liv och förfall*, vilket även är en bok han kritiserar och refererar till då han menar att det är den kreativa klassen som sätter standarden. Således är detta intressant eftersom hennes centrala argument står i kontrast till Floridas, då Jacobs argumenterar för att invånarna i staden, och inte en specifik klass,

är de som påverkar normerna och därmed den kreativitet som kommer till uttryck. De båda verken skapar en bredare förståelse för normers inverkan på kreativitet och vilka konsekvenser det får för stadens hållbara utveckling.

Vidare är det flera konsulter som skriver om hur kreativitet bör stimuleras. Charles Landrys (2008) bok *The Creative city: a toolkit for urban innovators* har bidragit med att ge ytterligare ett perspektiv på kreativitet. Det centrala han argumenterar för är att stadsplanerare och tolkningsföreträdare måste ha ett tydligt och gemensamt mentalt förhållningssätt för att stimulera invånarna till att bli kreativa. I kontrast till Landry appliceras Gogatz och Mondejars (2005) bok *Business Creativity, breaking the invisible barriers*, vars centrala argument är att normer hämmar kreativitet men även bidrar till att skapa trygghet. Båda böckerna är hittade via Lovisa som är anknuten till Lunds Universitets sökmotor.

Zygmunt Baumans (2002) bok *Det individualiserade samhället* har applicerats för att vi få en djupare förståelse för tolkningsföreträdarnas sätt att uttrycka sig om kreativitet och vilka underliggande sociala strukturer som format deras tanke sätt. Han argumenterar för att människor undermedvetet följer normer, vilket gör att de mer eller mindre inte ifrågasätter sina handlingar, vilket ifrågasätter Floridas teori om den kreativa klassen. Då Florida inte ifrågasätter den kreativa klassens handlingar utan enbart talar för att de är en drivkraft för samhällsutvecklingen.

I samband med läsningen av de insamlade böckerna används även artiklar som vi hittat via Lubsearch och Google Scholar. Tanken med artiklarna var att hitta ytterligare kritik och infallsvinklar till ovanstående teorier. Efter att ha samlat in all litteratur och förstått vilken forskning som bedrivs på lokal nivå, lyfter även studien fram institutionens egna forskare Ola Thufvesson och Elisabeth Högdahls eftersom deras forskning också handlar om hur kreativitet framställs. Sammanfattningsvis är samtliga teorier och artiklar noga utvalda för att analysera empirin utifrån flertal synvinklar och har på så vis genererat en välarbetad analys.

3.3 Urval

De förändringsprocesser som Malmö genomgått och den omprofilering från industristad till kunskapsstad har gjort att retoriken i staden förändrats (Möllerström, 2011:207; Dannestam, 2009:261). Strategierna som Malmö applicerat går i linje med den kreativitetsforskning belyser som viktigt för att skapa kreativitet. Således har kunskap och trygghet applicerats för att skapa

tillväxt och trivsel. Därefter påbörjades ett aktivt sökande efter tolkningsföreträdare i Malmö som kunnat bidra med relevant kunskap för att öka förståelse för hur kreativitet uttrycks i förhållande till de normer som appliceras i strategin för att förbättra den sociala hållbarheten. Tolkningsföreträdare, som även kan benämnas elitpersoner vilket påtalats tidigare (Kvale & Brinkman 2009:163), har en viktig roll i samhället eftersom de har ett inflytande över den dialog som förs i offentlighet samt arbetar och är ansvariga för den utveckling som sker i Malmö. För att erhålla en holistisk bild av hur begreppet tolkas gjordes ett strategiskt urval (Alvehus, 2013:67; Bryman, 2008: 434), och personer från Region Skåne, Malmö stad och Little Big Malmö valdes ut för intervjuer.

För att kunna exemplifiera hur Malmö arbetar för att inkludera aktörer och generera kreativitet samt undersöka vilka normer som skapas i samband med detta, fann vi projektet Little Big Malmö. Projektets syfte är att placera Malmö på kartan som den mest internationella staden och locka medlemmar från alla FN:s länder att bosätta sig i staden (Little Big Malmö, 2017). Vi ställde oss frågan om detta var ett sätt för Malmö att visa att de är öppensinnade och arbetar för att skapa en social hållbarhet eller om det bara är en förändrad retorik för att attrahera fler människor till staden.

Malmö stad är kommunens beslutsfattande organ och här arbetar personer som är ansvariga för den utveckling som sker i Malmö. Intervjupersonerna har valts ut efter deras erfarenhet av arbete med sociala-, mångfalds- och stadsplaneringsfrågor eftersom dessa egenskaper belyses som viktiga inom forskning för att generera kreativitet och bidra till samhällsutveckling och därmed kunna besvara studiens frågeställning. Tolkningsföreträdarna i fråga valdes ut från olika förvaltningar från Malmö stad för att generera en så holistisk bild som möjligt och undvika homogena svar (Alvehus, 2013: 68) med hänsyn till studiens omfattning.

Region Skåne som arbetar för regionens utveckling och har utformat strategin Det öppna Skåne 2030 som presenteras längre fram i metoden. Slutligen valdes tre medarbetare ut som arbetar med stadsplanering med fokusområde sociala förhållanden för att få en förståelse för hur de jobbar med kreativitet.

En problematik uppstod vid försöket att komma i kontakt med intervjupersonerna via mail då bara någon enstaka svarade. Dock är det ett vanligt förekommande problem när eliter studeras (Kvale

& Brinkman 2009:163), så telefonsamtal gjordes istället. I helhet resulterade problematiken i att vi inte kunde följa ett strikt strategiskt urval utan urvalsprocessen övergick delvis till ett snöbollsurval. En av intervjupersonerna hjälpte oss att kontakta en annan lämplig respondent, samt under en intervju tillkom en oväntad respondent som också passade inom ramarna för vårt urval. Med tanke på att bara två personer valdes utefter ett snöbollsurval riskerade vi inte att fastna i en bekantskapskrets med personer som sannolikt delar samma åsikter (Alvehus, 2013: 68). Sammanlagt fick vi ihop åtta djupintervjuer, med totalt tio personer som medverkade. Intervjutiden varierade mellan 1-2 timmar beroende på hur uttömmande svar respondenterna gav.

Ett annat dilemma som uppstått under studiens gång var om intervjupersonerna skulle anonymiseras eller inte. För att skapa en transparens i hur empirin genererats har vi valt att presentera de organisationer och intervjupersoner som medverkat i studien. Anonymisering hade med sannolikhet skapat en förvirring hos läsaren. Vidare hade det även varit svårt eftersom det är offentliga organisationer som respondenterna representerar. Undantaget är Little Big Malmö men även där, genom att endast googla på projektet, kan information om respondenten fås. Efter samtligas godkännande är ingen anonymiserad. Detta för att skapa en transparens i hur empirin genererats och ge en bakomliggande förståelse för tolkingsföreträdarnas positioner, samt ge läsaren en tydlig bild av tolkningsföreträdarnas förhållningssätt till kreativitet. Eftersom bland annat en politiker intervjuats ansåg vi därför att det var viktigt att ge en så objektiv bild som möjligt av studien och dess genomförande. I tabell 1 ges en överblick över intervjupersonerna.

Tabell 1

Region Skåne	Malmö Stad	Little Big Malmö
Anna Normann Regional utveckling, Koordinator Skånes regionala utvecklingsstrategi Tid: 50 min	Jonna Sandin Larkander Institutet för hållbar stadsutveckling, Planeringssekreterare på strategiavdelningen Tid: 47 min	Finnur Sverrisson Entreprenör och projektledare Little Big Malmö Tid: 1:47 tim
Caisa Lindfors Kultur Skåne, Utvecklare kulturarv och förvaltningsövergripande ansvar för nationella minoriteter Tid: 1 tim	Saida Sokolovic Serviceförvaltningen, strateg för social hållbar utveckling Tid: 1:13 tim	
Gitte Wille Kultur Skåne, Kulturchef Tid: 1 tim	Martin Lundin Gatukontoret, Enhetschef för stadslivsutveckling Tid: 1:22 tim	
	Eva Renhammar Stadskontoret, Koordinator för social hållbar utveckling Tid: 1:14 tim	
	Hanna Thomé, Kommunalråd, Vänsterpartiet Tid: 44 min	

Även om intervjupersonerna är från olika förvaltningar med olika ansvarsområden kan urvalsgruppen betraktas som heterogen. Dock bör gruppen ses som homogen ur den bemärkelsen att de alla har liknande positioner och akademiska bakgrunder. De är alla ledare för utveckling av olika ansvarsområden. Representativiteten av vårt urval kan således diskuteras, men argumenteras för att vara representativt då samtliga intervjupersonerna är tolkningsföreträdare för Malmö och således representerar den opinionsbildning som är dominerande i staden. De utgör således en god grund för att kunna utläsa vilka bakomliggande normer det finns i deras yttranden om kreativitet. Det blir däremot svårt att generalisera slutsatserna eftersom urvalets storlek inte kan betraktas som representativt för hela Malmö (Bryman 2008:179-182). Detta bör inte betraktas som problematiskt eftersom studien inte avser att generalisera, utan snarare utforska vad som sägs för att bidra till en ökad förståelse för fenomenet kreativitet och vilka konsekvenser normerna kan tänkas ge (Kvale & Brinkman, 2009:310-311).

3.3.2 Övrig empiri: Strategier för ett hållbart Malmö

Anledningen till inkluderingen av strategierna i empirin var för att få en ökad förståelse för vilka riktlinjer intervjupersonerna på Region Skåne och Malmö stad förhåller sig till. Genom ökad förståelse blir det lättare att analysera vilka normer som uttrycks. Granskningen av strategierna kan benämnas som en dokumentanalys (Bryman, 2008:97).

Ambitionen bland beslutsfattare i Malmö är att skapa en hållbar stad både ekonomiskt, ekologiskt och socialt. Följande strategier, *Malmökommissionen* och *Det öppna Skåne 2030* ska utgöra riktlinjer för Malmös utveckling mot ett socialt hållbart samhälle (Isacsson et al, 2013:9; *Det Öppna Skåne 2030*, 2017). Strategierna följs därmed både av Malmö stad och Region Skåne. Strategin Malmökommissionen innefattar specifika åtgärder för att minska klyftorna, vilket innebär att utveckla de olika aspekterna till en helhet. Den har vägletts av ett sociologiskt samhällsperspektiv med vikten på integration och delaktighet och därför lett till ett socialt investeringsperspektiv. Kommissionen menar att sociala satsningar leder till vinster på lång sikt och visar sig bland annat som en följd av att fler klarar skolan, utbildar sig, kan försörja sig och ha god hälsa (Isacsson et al, 2013:5,6). Då utbildning är något som tidigare forskningsresultat anser gynnar den sociala hållbarheten har gjort utbildning till en av de viktigaste investeringarna. Tanken är att utbildning ska förse barn och ungdomar med kunskap att övergå familjebakgrundens sociala begränsningar och därmed utveckla god hälsa (Isacsson et al, 2013:79)

Strategin Det öppna Skåne 2030 har Region Skåne tagit fram och den innebär att göra Skåne till en välkomnande region med mångfald som signum. Strategin strävar efter att göra Skåne internationellt attraktivt med hög livskvalitet med atmosfär som utstrålar öppenhet och liv (Skane2030, 2017).

3.4 Semistrukturerade begreppsintervjuer

Intervjuerna som utfördes är så kallade begreppsintervjuer där ändamålet var att respondenten skulle klargöra för begreppet kreativitet (Kvale & Brinkman, 2009:167-168). Syftet var att klargöra begreppsstrukturen i respondentens föreställningar för att kunna besvara studiens frågeställning. Frågorna som valdes berör kreativitet, mångfald och social hållbarhet för att kunna utforska normers inverkan på kreativitet och hur det påverkar staden (se bilaga 8.1).

Intervjuguiden (se bilaga 8.1) utformades utefter en semistrukturerad metod som kombinerar både en strukturerad och en ostrukturerad intervjuguide eftersom det centrala förhållningssättet för studien varit att skapa en dialog mellan oss och tolkningföreträdarna samtidigt som det varit viktigt att få jämförbara svar för att kunna utföra en trovärdig analys av den empirin som genererats, något som May menar att semistrukturerade intervjuer möjliggör (May, 2001:123). De temana som genomsyrade intervjun var kreativitet, mångfald och social hållbarhet. Detta för att skapa en djupare förståelse för hur kreativitet appliceras i stadsplanering och hur normer påverkar den sociala miljön ställde vi frågor om social hållbarhet och mångfald eftersom det dessa anses essentiella för att skapa ett kreativt flöde och en progressiv samhällsutveckling. Som tidigare nämnt är dessa fundamentala för städernas överlevnad (Florida, 2001:288-290; Jacobs, 2005:9-10,97,144; Landry, 2008:76).

För att kunna förstå intervjupersonernas perceptioner och tolkningar av verkligheten blev en semistrukturerad intervjumetod fördelaktig då strukturen medförde att intervjupersonerna hade möjlighet till att formulera och uttrycka sig fritt, samtidigt som vi kunde vara flexibla och ställa följdfrågor (Alvehus, 2013:83; Bryman, 2008:413-415; May, 2001:123).

3.5 Bearbetning av empiri

Genomförandet av intervjuerna har karaktäriseras av balansen mellan att vara tillräckligt inbjudande så att individen kan känna sig bekväm och uttrycka sig fritt, samtidigt som att inte leda dennes svar. Lantz (1993), vars riktlinjer vi följt under intervjuerna, diskuterar vad som

kännetecknar en professionell intervju och ett professionellt förhållningssätt. Hon förklarar att det inte handlar om att vara experter inom ett område, utan att professioner kännetecknas av en utvecklad praxis, som baseras på beprövade erfarenheter och boklig kunskap samt förhåller sig till och arbetar under etiska regler. I vetenskapliga sammanhang blir det således viktigt att den data som produceras är tillförlitlig och att resultaten äger giltighet. Yrkesutövandet inom vetenskapen kan därför ses som professionella intervjuare (Lantz, 1993:7). Vidare utfördes varje intervju i respondenternas egna arbetsmiljö för att individen skulle känna sig bekväm (Bryman, 2008:420). Vid varje intervjutillfälle turades vi om att ställa frågor för att skapa en så avslappnad dialog som möjligt mellan oss och intervjupersonen och därför valde vi bort att för anteckningar under intervjun eftersom vi ville vara mer aktiva och lyhörda i samtalet samt ställa relevanta följdfrågor. Beslutet kan dock kritiseras då anteckningar enligt Bryman är ett viktigt tillvägagångssätt i kvalitativa studier för att få en detaljerad analys. Utan anteckningar kan speciella citat och uttryck gå till spillo (Bryman, 2008:420). För att undgå detta diskuterades varje intervju direkt efteråt.

Vi bör även kommentera att av de sammanlagda åtta intervjuerna som genomfördes närvarade vid två tillfällen ytterligare en person, vilket inte var planerat. Vid intervjun med Little Big Malmö var en praktikant närvarande men då personen i fråga inte är representativ för urvalet valde vi således att utesluta dennes svar. Det går dock att diskutera huruvida personens närvaro påverkat Sverrisson svar. Risken som detta eventuellt medför är att han möjligtvis inte vågat uttrycka sig lika fritt och därmed gav mer genomtänkta svar vilket har granskats kritiskt (Bryman, 2008:389-393). I Intervjun med Wille från Region Skåne tillkom Lindfors som ingår i ramarna för urvalet. Att intervjun skulle innefatta två intervjupersoner var något Wille redan meddelat om. Även här finns det en risk att svaren påverkats av den andres närvaro, vilket kommer beaktas i analysen (Bryman, 2008:389-393). Vidare ansåg vi att det faktum att två personer närvarade, i förhållande till studiens syfte, inte påverkade studien i någon högre grad eftersom det är normen i dialogen som undersökts. Totalt bestod samtliga intervjuer av dynamiska dialoger och intervjupersonerna uppfattades bekväma och avslappnade i mötet.

Ett centralt förhållningssätt i genomförandet av intervjuerna har varit att fokus ligga på intervjupersonen för att undersöka vad individen i fråga värderade och hade för åsikter. Det var därför önskvärt att låta intervjun röra sig åt olika riktningar för att kunna fånga upp det individen fann relevant (Bryman, 2008:413). Alvehus menar att det handlar om att vägleda intervjupersoner samtidigt som intervjupersonen påverkar innehållet i intervjun (Alvehus, 2013:83). Under intervjuerna har därför en relativt passiv roll intagits i den bemärkelsen att vi ville att

intervjupersonerna skulle "tömma ut" sina åsikter och synpunkter kring ämnet innan vi ställde följdfrågor eller gick vidare till nästa fråga. Detta för att motverka och undvika att vår roll blivit ledande för respondenternas svar och påverkat intervjupersonernas tolkning. Tolkningsföreträdare har en maktposition i samhället och är vana att få frågor ställda till sig. Det finns därmed en risk att personerna förbereder ett visst samtalsspår för att förmedla sin åsikter, som i sin tur kräver skicklighet och erfarenhet att parera (Kvale & Brinkmann 2009:163). Vårt passiva ställningstagande under intervjun kan därför kritiseras, men eftersom vi var ute efter respondenternas tolkning samt att låta individerna uttrycka sig fritt kan metoden ses som tillförlitlig.

För läsarens skull och för att skapa en objektiv bild av vad som sägs i analysen bör det även uppmärksammas att en politiker blivit intervjuad, som förmodligen sett en möjlighet med intervjun till att förmedla politik, vilket utgör en risk för att den politiska agendan kan tänkas färga studien. För att förmedla en så objektiv bild som möjligt har vi som tolkat varit medvetna om personens ställningstagande och ifrågasatt vår egen tolkning av empirin (Kvale & Brinkmann, 2009:163). Dock vill vi poängtera att respondenten valdes utefter dennes erfarenhet av mångfaldsfrågor och inte utefter dennes politiska ställningstagande.

Samtliga intervjupersonerna gav samtycke till att intervjun spelades in, metoden kan kritiseras då en inspelning gör att respondenterna blir mer medveten om vad de säger och hur de uttrycker sig (Bryman, 2008. 428). Detta kan ses som motsägelsefullt då intervjuns syfte var att skapa en så naturlig dialog som möjligt, dock menar forskare att det krävs någon form av insamlingsmetod för att kunna analysera det som sägs på djupet samt för att kunna transkribera materialet (Bryman, 2008:428). Transkriberingen har varit tidskrävande och har därmed skett parallellt medan vi fortsatt att fördjupa oss i teorier. För att skapa transparens var det viktigt att återspegla det empiriska materialet så nära sitt ursprung som möjligt därför har korrigeringar av citat som återges varit minimalt. Det som tagits bort är onödiga upprepningar om intervjupersonen stakat sig. Anledningen var att ge läsaren en begriplig och tolkningsbar bild av vad som sades under intervjun. Därefter ställdes vår empiri mot den teori som varit till grund för studien.

3.5.1 Analysens tillvägagångssätt

Efter varje avslutad intervju diskuterades vilken känsla intervjupersonen gett. Det var för att se om vi, som intervjuare, uppfattat och tolkat respondentens svar på samma sätt. Detta för att få en bättre minnesbild av intervjun samt fånga in de centrala aspekterna som intervjupersonen gav

(Larsson, 2010: 53-86). I samband med ställda frågor om kreativitet och mångfald märkte vi att det centrala respondenterna valde att prata om var kunskap, trygghet och mötesplatser. Dessa teman framkom även efter vi transkriberat empirin och därefter började vi kategorisera in materialet efter kunskap, trygghet och mötesplatser, vilket är fördelaktigt då det gjort materialet hanterbart. Risken som forskare nämner i samband med att man sorterar in materialet i olika teman är just att man fastnar i sina teman (Alvehus, 2013:111; Bryman, 2008:505). Vårt mål har varit att visa den kontrasterande bilden som framträder när tolkningsföreträdare pratar om kreativitet. För att få en djupare förståelse för fenomenet sorterade vi materialet på nytt. Denna gången fokuserades på vad tolkningsföreträdarna såg för utvecklingsmöjligheter, vilka problem de såg i staden samt hur de olika personernas bild av kreativitet skiljde sig åt (Ibid).

3.6 Etik en grundläggande forskningsprincip

Enligt Kvale och Brinkmann genomsyras forskningsintervjuer av etiska frågor eftersom den kunskapen som produceras är beroende av den sociala relationen mellan intervjuare och intervjuperson, vilket handlar om att komma åt värdefull kunskap utan att inskränka på intervjupersonens integritet (Kvale & Brinkmann 2009:77). För att försäkra oss om att vi inte skadar våra respondenter, samt upprätthåller en god moral har vi valt att följa vetenskapsrådets etiska forskningsprinciper som innefattar; informationskrav samtyckeskrav, konfidentialitetskrav, och nyttjandekrav (Patel & Davidson 2011:63; Kvale & Brinkmann 2009:84-85; Bryman 2008:131-132). Intervjupersonerna fick ett informationsbrev där studiens syfte beskrevs och vad som förväntas av respondenterna. I samband med att intervjun utfördes fick de även skriva på ett samtyckesformulär, samt tillfrågades om de ville få det transkriberade materialet tillhanda. Två personer uttryckte sig tveksamt till att de inte skulle anonymiseras i studien. Dessa personer har i efterhand, enligt överenskommelse, fått transkriberingen skickad till sig och fått det klargjort hur hans uttalanden kommer att användas i studien.

3.6.1 Metodreflektion

Varje kvalitativ forskningsprocess är sålunda unik och det går inte att fixera några regler eller procedurer för att säkerställa validiteten.

(Patel & Davidson 2011:106)

Studiens validitet, menar Patel och Davidson, handlar om forskarens förståelse för forskningsprocessen. Således har hela metodavsnittet avsett att öka studiens transparens och att generera en förståelse till läsaren hur studien utförts. Den visar på de väl medvetna val som gjorts och därigenom studiens validitet. Vad som även är viktigt i sammanhanget med validitet är

studiens reliabilitet, då dessa står i ett visst förhållande till varandra (Patel & Davidson, 2011:102). Reliabiliteten i kvalitativa studier är problematiskt eftersom det syftar till huruvida studiens resultat är upprepningsbart, vilket blir motsägelsefullt eftersom det går emot det kvalitativa tankesättet som inriktar sig på tolkning och inte mätning. Alvehus menar istället att det ska finnas korrespondens mellan teori och empiri, och hur tolkningsprocessen är central i kvalitativa studier därför kan inte verkligheten frikopplas från tolkarens roll (Alvehus, 2013:122-123). Även om intervjupersonernas svar och förhållningssätt till kreativitet till viss del skiljer sig åt bör detta inte ses som problematiskt i förhållande till studiens reliabilitet. Utan kan betraktas som reliabelt eftersom poängen med kvalitativa intervjuer handlar om att tolka och synliggöra tolkningen. Vad intervjupersonerna svarar är viktigare än att de återger samma svar eftersom syftet med studien är att skapa en ökad förståelse för fenomenet (Alvehus, 2013:122-123; Patel & Davidson 2011:106,109; Kvale & Brinkman, 2009:31). Studiens empiri grundas som sagt på semistrukturerade begreppsintervjuer utifrån ett strategiskt urval. Vårt urval kan dock granskas kritiskt på så vis att vi enbart har intervjuat ett fåtal personer, vilket medför svårigheter till ett generaliserbart resultat. Det studien däremot bidrar med är att öka förståelsen för hur kreativitet som fenomen påverkas av normers inverkan, detta genom att undersöka och analysera hur tolkningsföreträdarnas uttalanden om kreativitet bidrar till skapandet av normer och hur dessa kan påverka en stads kreativa förmåga.

4. Vad säger teorin?

Följande teoridel presenterar relevansen till varför det finns ett behov av att studera hur kreativitet uttrycks i samband med normer. Första delen, Kreativitetsstrategin föds, diskuterar den inverkan kreativitet har i stadsplanering och den problematik som uppstår i normskapandet. Andra delen, Den kreativa vardagen, belyser hur kreativitet liksom normer är en undermedvetenprocess som skapar ett visst förhållningssätt, samt kunskapens inverkan på kreativitet. Den avslutande delen, Människor komplicerar sin omvärld, syftar till att diskutera hur kreativitet påverkas av den sociala miljön och därmed vilken kreativitet som tillåts komma till uttryck.

4.1 Kreativitetsstrategin föds

Den teori som har verkat som en katalysator för stadsplanerare att applicera kreativitet i stadsplaneringsstrategier är Richard Floridas (2001) teori om den kreativa klassen. Enligt Florida genomsyras vår verklighet av kreativitet och dagens ekonomi drivs därmed av människors kreativitet, vilket genomsyrar samhällsstrukturerna. Vidare beskriver Florida hur den kreativa klassen lockas till storstäder och regioner som erbjuder olika ekonomiska möjligheter, stimulerande miljöer och bekvämligheter för alla tänkbara livsstilar (Florida, 2001:35-38). Hans centrala argument är att städer bör sträva efter att stimulera kreativitet eftersom det påverkar stadens attraktivitet och därmed vart människor väljer att bosätta sig. Den inverkan som kreativitet har på samhället, individer och ekonomin har lett till nya samhällsklasser bildats där den kreativa klassen anses dominera och influera hur människor organiserar in sig i samhället samt delar in människor i olika sociala grupper (Florida, 2001:35-38). Han menar att den kreativa klassen består av två delar. Den första delen är den "superkreativa" kärnan som utgörs av de individer i samhället som har någon slags opinionsbildande roll, exempelvis forskare, ingenjörer, professorer, poeter, författare, konstnärer, designers och skådespelare. Den andra delen består av de människor som arbetar i kunskapsintensiva branscher där de ägnar sig åt kreativt problemlösande med hjälp av sin kompetens eller kunskap (Florida, 2001:103). Krätke (2010) kritiserar Floridas antagande och menar att det krävs en tydligare avgränsning för hur han kategoriserar in yrkesgrupper i olika klasser och menar att den kreativa klassen är baserad på samlokalisering av orelaterade yrkesgrupper. Han styrker sitt argument genom att hävda att kreativitet i olika former och inslag finns i nästan alla yrkesgrupper idag i samtida industriländer (Krätke, 2010:836), och därmed förblir det oklart vilka som tillhör den kreativa klassen (Krätke, 2010:852). Då Florida definierar kreativa klassen som människor vars kreativitet mer eller mindre genererar ett ökat ekonomiskt värde för staden som helhet (Florida, 2001:102), styrker det Krätkes antagande om att alla människor har en kreativ potential då Krätke menar att arbetarklassen är minst lika kreativ som den superkreativa kärnan. Han menar att de dagligen tvingas vara kreativa för att kunna överleva kapitalismens villkor (Krätke, 2010: 837). Kreativitet kan därför ses som fundamentalt för att

skapa tillväxt och samhällsutveckling, samt möjliggöra individers möjlighet till självförverkligande (Florida, 2001:35-38,102-103,111-114). Den kritik som kan riktas mot den kreativa klassen handlar om att vissa individer privilegieras då de anses vara kreativare än andra och därmed får ett större inflytande i samhället (Krätke, 2010: 837). Problematiken som skapas handlar om att en anpassning efter den kreativa klassens värderingar snarare förstärker kapitalismens överkonsumtion och inte leder till någon hållbar stadsutveckling. Krätke understryker dock att kreativitet är en viktig faktor i vår ekonomi men att tillgången till nätverkande och en fungerande infrastruktur är viktigare (Krätke, 2010:850).

Vidare argumenterar Florida för att vidsynthet är fundamentalt för individers möjlighet till att självförverkligas genom att uttrycka sin kreativitet vilket blir avgörande för städers överlevnad (Florida 2001:288-290). Hans centrala argument är att städer behöver anpassa och stimulera en stadsmiljö som är i linje med den kreativa klassens värderingar som bland annat innefattar individualitet, mångfald, öppenhet och meritokrati (Florida, 2001:111-114). Dessa värderingar som i sin tur skapar normer menar han är fundamentala för vart individer väljer att bosätta sig (Ibid).

Sammanfattningsvis avser diskussionen ovan att ge en bild av den oklarhet om vad eller vilka det är som tillför ett gynnsamt kreativt flöde i städers progressiva samhällsutveckling. Florida argumenterar för att det är den Kreativa klassen som influerar de normer som sätts i staden och därmed påverkar hur attraktiv en stad blir (Florida, 2001:111-114). Detta ifrågasätts och kritiseras dock av Krätke som menar att arbetarklassen är minst lika kreativ (Krätke, 2010: 837). Det intressanta i sammanhanget är att de båda är överens om att kreativitet är viktigt för en hållbar stadsutveckling (Krätke, 2010:850; Florida 2001:288-290). Därför behövs en ökad förståelse för hur normer och kreativitet samverkar för att skapa en progressiv samhällsutveckling som inkluderar alla människor.

4.1.1 Kreativitet blir norm

Gogatz och Mondejar (2005) argumenterar för att normer hämmar kreativitet genom att de sätter undermedvetna riktlinjer för hur människor ska tänka och uttrycka sig (Gogatz & Mondejar, 2005:226). Det blir paradoxalt då teorier om stadsplanering tycks framhäva de värderingar som kreativa klassen föredrar som viktiga för att skapa ett stabilt samhälle (Thufvesson, 2009:130-133, 2006:31-33; Landry, 2008:3-6,15,76; Florida, 2001:111-114). Vidare argumenterar Gogatz och Mondejar för att en stadsmiljö inte kommer att göra invånarna mer kreativa. För att förändra detta

beteende måste staden ändra invånarnas värderingar, attityder och övertygelser, och det görs genom att uppmuntra till ett kritiskt förhållningssätt till verkligheten och de normer som existerar (Ibid.). Detta blir problematiskt eftersom Florida menar att vi lever i ett nytt klassamhälle där den kreativa kärnan influerar och sätter trenderna i staden som städer uppmanas att bejaka (Florida, 2001:186). Vidare beskriver Landry hur vi ser på städer och hur de fungerar annorlunda idag jämfört med förr. Dagens globaliserade samhälle förändrar hur människor samspekar och nätverkar. Landry anser att städers mentalitet måste förändras och argumenterar för att tolkningsföreträdare därför bör motivera och stimulera invånarna till att tänka i mer innovativa och kreativa banor (Landry, 2008:76). Han argumenterar för att städers framgång utgörs av följande gemensamma komponenter; visionära individer, kreativa organisationer, och en politisk kultur med gemensamma mål (Landry, 2008:3). Det kan diskuteras eftersom forskning visar att många satsningar, som görs lokalt med gemensamma visioner för att öka engagemanget hos medborgarna, misslyckas då makthavare förespråkar en "kreativ aktivism" som bejakar privilegierade ståndpunkter och tenderar att förbise medborgarnas befintliga levnadssituation. Risken som uppstår är att ojämlikheter som redan existerar befästs, snarare än att lösa den bakomliggande orsaken till de sociala ojämlikheterna (Citroni, 2016:2,7). För att lösa problem krävs ofta en förändring och problematiken som uppstår vid förändringar är att många människor tenderar att uppfatta förändring som något negativt, men för att bli kreativ måste man välkomna förändring istället för att frukta den (Gogatz & Mondejar, 2005:130, 165-166).

Kreativitet tenderar att beskrivas utifrån positiva termer, som något essentiellt för städers tillväxt och trivsel (Landry 2008:3,76; Thufvesson, 2006:26; Florida, 2001:186). Det har lett till att fler städer gärna applicerar kreativitet i sin stadsplanering, vilket kan göra kreativitet till en norm för tillväxt som andra forskare håller sig kritiska till (Pratt, 2011:123). Städer ska vara kreativa, i form av att tänka utanför boxen för att bidra till innovation annars genereras ingen tillväxt (Florida, 2001).

Pratt (2011) tar upp ett annat perspektiv på hur kreativa städer framställs och vad de faktiskt är (Pratt, 2011:123). Han menar att konceptet om den kreativa staden går i linje med neoliberal globaliseringsstrategier, fast med ett ökat fokus på det humana och kulturella aspekter (ibid). Detta illustreras av Florida då han beskriver att vi människor ska trivas på en plats och känna livskvalitet behöver platsen erbjuda grundläggande egenskaper: en miljö som möjliggör reflektion och förstärker våra identiteter samt tillgång till en mängd bekvämligheter som passar våra livsstilar (Florida, 2001:41-42). De slutsatser som Pratt bland annat kommer fram till är att det behövs en

mer nyanserad, reflexiv och bevisbaserad analys av den kreativa staden. Den debatt som förs i offentligheten om kreativitet bör inte grundas på en förenklad bild av begreppet som det universella "goda" som det gärna framställs som. Pratt argumenterar för att de samtida analyser visar på att kreativitet är relativt och situationell, och inte universellt eller självständigt (Pratt, 2013:129). Problematiken som beskrivs handlar om att forskningen och politiken har en gemensam illusion om att kreativitet är ett universellt svar på samhällsproblem (Citroni, 2016:7, Pratt, 2013:129). När normer implementeras i strategier för att lösa problem i staden kan det få påtaglig skadlig inverkan på det kreativa utfallet (Barnes et al. 2006: 336). Därför menar Pratt att städers framgång inte beror på kreativitet som fenomen, utan på städers lokala förutsättningar, vilket kräver att beslutsfattare är mer uppfinningsrika eller kreativa grundas på bevis och fakta snarare än retorik (Pratt, 2013:129).

Ett ytterligare synsätt på normskapande återger Högdahl (2003) där hon anser att platser är ett resultat av de olika erfarenheterna från de olika individerna. Detta skapar mentala geografier, som i sin tur gör att platsen präglas av olika "laddningar", där ett visst vetande eller sätt att se på saker kan få hög legitimitet på en specifik plats. De mentala geografierna skapar med andra ord normer för hur vi ska bete och förhålla oss till platsen samt vilket beteende som accepteras. Det finns dock alltid uppfattningar som skiljer eller delvis skiljer sig från normen (Högdahl, 2003:223-224), vilket öppnar upp för hur vi förhåller oss och pratar om kreativitet (Ibid.), då kreativitet framställs som en norm eller generellösning när det kommer till stadsplanering (Pratt, 2013:123).

För att kunna skapa en djupare förståelse för hur kreativitet kommer till uttryck i samband med normer syftar diskussionen ovan till att ge olika infallsvinklar på hur människors mentala förhållningssätt bidrar till normskapande (Landry 2008:3; Gogatz & Mondejar, 2005:226; Högdahl 2003:223-224) och hur detta blir kontraproduktivt när städer strävar efter att bli kreativa eftersom kreativitet kräver att man är flexibel i sin tanke och normer tenderar att blockera människor från att tänka i fria banor då det undermedvetet påverkar hur vi människor beter sig i sociala sammanhang (Citroni, 2016:7; Pratt 2013:129). Vad som dock poängteras är att stadsmiljön måste vara öppen för nya intryck för att främja kreativitet och bidra till en hållbar samhällsutveckling (Landry 2008:3,76; Thufvesson, 2006:26; Högdahl 2003:223-224; Florida, 2001:186). Problematiken som kvarstår är att kreativitet tenderar att beskrivas utifrån positiva termer men resulterar sällan i något nytänkande eftersom normer tenderar att styra människors beteende och nytänkande (Pratt, 2013:123; Gogatz & Mondejar, 2005:226). Vad vi ställer oss frågande till är huruvida det är möjligt att vara kreativ om inte normer förändras, men även om

kreativitet kan bidra till en normförändring. Kontrasterna som teorierna skapar används för att analysera det empiriska materialet.

4.1.2 Styra kreativitet en omöjlig realitet

Landry gör en diskussion om hur kreativitet kan organiseras och därmed hur kreativitet kan användas för att styra människor. Organisationer har länge arbetat med att motivera sina medarbetare och uppmanat dem till att vara kreativa eftersom det förväntas ge en ökad produktivitet. På samma sätt kan man se staden som en stor organisation och invånarna dess medarbetare. Det som Landry poängterar är städernas mentala förhållningssätt till kreativitet (Landry, 2008:4-6). I likhet med Gogatz och Mondejar argumenterar han framförallt för att invånarna behöver förändra sina tankesätt och se till möjligheterna i staden istället för problemen, vilket är något som tolkningsföreträdarna ska uppmanas till (Landry 2008:5,76; Gogatz & Mondejar, 2005:226). Gogatz och Mondejar belyser dock å ena sidan att människor behöver fria tyglar för att kunna vara kreativa. Det medför å andra sidan en rädsla eftersom frihet innebär att det inte finns någon kontroll eller struktur som individen behöver förhålla sig till (Gogatz & Mondejar, 2005:132-133,152). På så vis blir friheten något ångestladdat då kreativt tänkande kräver att man frigör sina tankar från befintliga normer. Således blir det problematiskt eftersom rädsla hämmar kreativt tänk (Gogatz & Mondejar, 2005:160). Som en följd av detta blir den gemensamma mentala föreställningen som finns i staden därmed normskapande och avgörande hur kreativitet kommer till uttryck (Landry 2008:76).

Vidare menar Jacobs (2005) att det måste finnas en balans mellan frihet och social kontroll för att stadslivet ska fungera för att generera en hållbar samhällsutveckling som skapar social och kulturell mångfald, tilltro till andra och kreativitet. Att finna en balans mellan frihet och kontroll är med andra ord vad en progressiv samhällsutveckling handlar om (Jacobs, 2005:9-10, 72-73). Det kan vara lättare sagt än gjort då problematiken kvarstår eftersom individers behov av att självförverkligas eller möjligheten till att uttrycka sin individuella kreativitet (Florida 2001:111-114), gör att den inte alltid uttrycks som den kanske förväntas göra (Högdahl 2003:226, 227). Bauman hävdar att individer behöver få uttrycka sin kreativitet och när styrningen blir alltför påtaglig och inskränker människors frihet resulterar det i någon form utav oroligheter (Bauman, 2002:55-56). Högdahl benämner dessa oroligheter som kryphål. Hon förklarar hur kryphål uppstår i vår vardag då kreativitet inte uttrycks på det sättet som förväntat. Det gör att individens kreativa uttryck eller handlande hamnar i gränsläge för vad som accepteras av de befintliga samhällsstrukturerna såväl som mentala föreställningar om verkligheten. Högdahl menar att kryphål

kan ses som individens kreativa uttryck där en oväntad taktik utmanar en befintlig strategi (Högdahl 2003:226). Strategierna kan ses som de mekanismer eller sociala strukturer som skapar stabilitet och trygghet, vilket individer antingen anpassar sig till eller går emot. Taktikerna blir själva individens handlande eller beteende. Kryphålen uppstår just när individen handlande är oklart eller helt går emot normen och här skapas en lucka av otydlighet för vad som anses rätt och fel (Högdahl 2003:226,227). Därmed har invånarna också inflytande över den kreativitet som kommer till uttryck samt formar stadslivet och de normer som skapas (Jacobs, 2005:9-10, 72-73).

Högdahl argumenterar därför för att kryphål utgör en viktig samhällsfunktion och därmed en del av stadens demokrati. Det handlar om att låta platser, eller städer vara öppna för olika slags användande och meningsskapande eftersom det främjar en offentlig dialog som bejakar våra olikheter (Högdahl 2003:226-227). Detta styrker Floridas argument om att individer drivs av självförverkligande eftersom människor tenderar att vara individualistiska i sina handlanden (Florida, 2001: 36,111-114), och därmed går det att ifrågasätta huruvida individens och den gemensamma kreativiteten kan resultera i en progressiv samhällsutveckling. En annan aspekt av kryphålen är att det också kan utgöra en riskfaktor i samhället i form av kriminalitet som kan ses om aktiviteter där individen till stor del utnyttjar de kryphål som finns för sin egen vinning (Högdahl, 2003:226-227). Det som enligt Högdahl därmed anses vara det centrala för stadsplanerare och beslutsfattare beskrivs följande:

Det gäller med andra ord att täppa till rätt kryphål och på rätt sätt. Vad som är rätt är förstås en fråga utan något entydigt svar. En väg att fundera över är inte bara att främja det offentliga samtalet, utan att också ifrågasätta dess villkor. Den demokratiska förhandlingsprocesser får aldrig ses som vare sig avslutad eller självklar och kräver dessutom självreflektion och ansvar från samtliga deltagande parter. Inte minst eftersom det som benämns som kulturell design inte bara skapar offer utan även förövre.

(Högdahl, 2003:227)

Diskussionen ovan har koncentrerats till vad det är som skapar normer kring kreativitet i förhållande till stadsplanering (Thufvesson 2006:31-33, 2009:130-133, Florida 2001:111-114), där vi belyst hur samhällsstrukturen på olika sätt möjliggör eller hindrar människors kreativa uttrycksförmåga (Gogatz & Mondejar 2005:132-133,152,226; Högdahl 2003:224-227). Det råder en klar motstridighet i hur städer bör använda kreativitet, där kreativitet polariserats till att handla om frihet (Jacobs, 2005:9-10) eller kontroll (Landry, 2008:36-38,76) över individers kreativitet, och därmed indirekt individen själv (Pratt 2011:123,129). Detta teoriavsnitt avser att klargöra hur normer inverkar på kreativitet samt öka förståelsen för hur samhällsstrukturer och normer

påverkar den kreativitet som genereras. Det appliceras i analysen för att klargöra hur tolkningsföreträdarnas uttalanden påverkar kreativiteten.

4.2 Den kreativa vardagen

Kreativitet är både en individuell aktivitet och en social process som delvis sker i vårt undermedvetna. Den är individuell i den bemärkelsen att alla individer kan och uttrycker kreativitet på olika sätt. Det är en social process eftersom individens förmåga att vara kreativ påverkas av intrycken i den sociala miljön, samt stimulerar andra och att den gemensamma kreativiteten som skapas i vårt samhälle (Runco, 2007:159-161,376-382; Florida, 2001:31-33). Enligt Florida är det kreativiteten som driver samhällsutvecklingen framåt (Florida, 2001:60-62). Kreativitet trivs därför bäst i en miljö som är tillräckligt stabil men ändå omväxlande och öppen för kreativitet i alla dess former (Ibid.). Thufvesson ger en sammanfattande definition på kreativitet, nämligen förmågan att skapa något nytt. En viktig aspekt han lyfter fram är att kreativitet inte enbart förknippas med storslagna innovationer eller en elitegenskap, utan något som är mer eller mindre påtagligt och närvarande i individens vardag, alltså ett vardagsfenomen (Thufvesson, 2006:28).

Vidare beskriver Thufvesson en rad olika funktioner som städer behöver hantera för att stimulera kreativitet. Det centrala är att individer ges möjlighet till att mötas så att de kan utbyta idéer och interagera med varandra (Thufvesson 2009:130-133, 2006:37). Den sociala och kulturella miljön utgör därför ett ekosystem för kreativitet och den formas och gror genom att olika livsstilar tillåts, vilket gör att de olika formerna av kreativitet lättare stimulerar varandra (Sternberg, 2006:87; Florida, 2001:87). Det interkulturella mötet skapar en förståelse för varandras värderingar, övertygelser och normer vilket även resulterar i en vidsynthet (Jackson, G. et al, 2017: 3).

Flera forskare lyfter fram att kreativitet är beroende av människor och att människan är den viktigaste resursen (Landry, 2008: 15; Runco, 2007:175; Jacobs, 2005:176; Florida, 2005:114, 2001:117). Vissa kreativitetsforskare har gått så långt som att beskriva kreativitet som medfött hos människan och att vår förmåga att vara kreativa är det som särskiljer oss från andra arter. Florida motiverar detta genom att förklara att vi människor är obotliga problemlösare som inte kan låta bli att experimentera och därmed oförmögna att endast förhålla oss till instruktioner på ett mekaniskt vis (Romer, 1993:2 se Florida 2001:63).

Det forskare konstaterar är att kreativitet är beroende av den mänskliga närvaron och att det råder en förståelse för medmänniskorna för att generera en progressiv samhällsutveckling (Landry 2008: 15; Runco, 2007:175; Jacobs, 2005:176; Florida, 2005:114, 2001:117). Huruvida stadsmiljön bör utformas för att gynna ett kreativt flöde råder det således olika uppfattning om. Kontrasterna som beskrivs i teorin ovan appliceras i analysen för att kunna synliggöra den polariserade bilden av vad som behövs för att stimulera kreativitet utifrån de svar empirin genererat. Detta för att belysa den problematik som normer och kreativitet skapar i problemlösande och nyskapande sammanhang.

4.2.1 Hungern efter kunskap

För att lösa problem och ”tänka utanför boxen” krävs det någon form av kunskap (Florida, 2005:143-154, 2001: 63-65). Det finns dock en motsättning då Gogatz och Mondejar menar att kunskap hämmar kreativt tänk eftersom den legitimerar ett visst förhållningssätt. Vidare förklarar de hur utbildning formar individens tänk och därmed riskerar individerna att åsidosätta andra tankebanor som inte är i linje med den lärda kunskapen (Gogatz & Mondejar, 2005:81). En annan intressant aspekt som ligger i gränslandet mellan Floridas och Gogatz och Mondejars syn på kunskap görs av Thufvesson som förklarar begreppet kompetens i förhållande till kreativitet. Kompetens handlar om att utnyttja kunskap för ett ändamål. Kompetens är direkt avgörande om kreativiteten resulterar i något mer varaktigt. Genom att människor ständigt utbyter kunskap och erfarenheter med varandra växer kompetensen för både individen och samhället. Indirekt handlar det om att ta tillvara på mångfalden, att vi är olika och har olika erfarenheter och att det helt enkelt sker ett kunskapsutbyte mellan individer för att stimulera kreativitet (Thufvesson, 2006:31-33). Kunskap tenderar därmed att beskrivas som en viktig komponent för att skapa en dynamiskt öppensinnad stadsmiljö (Thufvesson, 2009:130-133, 2006:31-33; Florida, 2005:143-154, 2001:63-65).

Thufvesson menar att det centrala i kreativitetsgynnande miljöer är att individerna har god kompetens, men att alla individer inte bör ha samma typ av kompetens. När individer samtalar med varandra sker ett utbyte av både formella och informella kompetenser, vilket bidrar till generering av ny kunskap. Med andra ord behöver det finnas en mångfald av kompetens för att kreativitet ska flöda (Thufvesson 2006:164). Dock kan det ifrågasättas eftersom andra forskare menar att kreativitet inte är beroende av kunskap utan att kreativitet i större grad beror på individens personlighet (Jackson G. et al, 2017:3; Gogatz & Mondejar, 2005:132). Personlighetsdragen kan förändras eftersom personligheter påverkar varandra i det sociala rummet och därmed det kreativa utfallet. Med andra ord behöver oliktankande människor enbart mötas för

att ett kreativt utbyte ska ske. Vilken kompetens de har bidrar alltså inte till det kreativa utfallet (Jackson G. et al, 2017:3).

Kreativa idéer är värdefulla i utvecklingsammanhang, men möts ofta av skepticism eftersom de utmanar det föreställda och befintliga sätt att tänka, normerna, i samhället (Sternberg, 2006:90).

Människan som identitetsskapande varelse söker efter samhörighet och vill därför inte framstå som alltför kreativ eftersom det kan förknippas med exkludering. Men ju kreativare en person är desto större sannolikhet är det att personen fortsätter i motsatt riktning mot vad som är allmänt accepterat. På längre sikt lyckas ofta dessa individer övertala allmänheten och få ett inflytande. En kreativ person framställs med andra ord som en förträfflig problemlösare (Sternberg, 2006:88-90).

Sammanfattningsvis visar olika teoretiker olika syner på kreativitet och vad som ses som dess natur. Vissa menar att kunskap är det fundamentala för att förmedla kreativitet (Thufvesson, 2009:130-133, 2006:164; Florida, 2001:5,143-154), medan andra påstår att det har en hämmande effekt då personlighetsdragen styr (Jackson G. et al, 2017:3; Sternberg, 2006:88-90; Gogatz & Mondejar, 2005:81,132). Det forskare, samhällskritiker och konsulter däremot tycks vara överens om är att den mänskliga närvaron behövs för att generera kreativitet (Landry, 2008:5; Sternberg, 2006:87; Thufvesson, 2006:50; Gogatz, 2005:132; Florida, 2001:63-65). Då även tolkningsföreträdarna pratar om kunskap används denna teori för att analysera kunskapens inverkan på kreativitet och hur det skapar normer.

4.3 Människor komplicerar sin omvärld

Som påtalat innan tenderar rädsla att hindra människor från att tänka i kreativa banor och den frihet som kreativitet medför eftersom man inte har en struktur eller kategori att förhålla sig till (Gogatz & Mondejar, 2005:152,160). För att bli mer kreativ måste man släppa taget om rädslan, vilket till mångt och mycket handlar om individers undermedvetna kategoriseringar, som gör att människan fortsätter leva efter normer (Gogatz & Mondejar, 2005:226). Den spänning som kryphålen skapar, det vill säga när individen går emot normen, tenderar invånare att reagera avvisande när kryphålen synliggörs som inte går i linje med våra egna förhållningssätt exempelvis i form av kriminalitet (Högdahl, 2003:226-227). Skulle däremot kryphålet vara i linje med vad som anses allmänt accepterat, exempelvis en ny affärsidé, teknologiskt framsteg, eller om Kanye West släpper en nytt album, skulle allmänheten knappast ställa sig avvisande till det, utan snarare bejaka kryphålet som en kreativ sensation. Intensiteten eller styrkan i normen får konsekvenser för

hur kryphålet mottas av andra individer i offentligheten (Gogatz & Mondejar, 2005:63; Högdahl, 2003:224,226-227). Å ena sidan, ju starkare normerna är desto tydligare riktlinjer finns i staden men med mindre öppenheten för oliktankande. Å andra sidan, ju svagare normerna är desto mer inkonsekventa är riktlinjerna och därmed oenighet kring förväntade värderingar och beteenden. Svaga normer leder till starka sociala kategoriseringar baserat på identifiering och konflikter och därmed ett segregerat samhälle (Roberson, 2013: 211). Det kan liknas vid Jacobs diskussion om när en gata inte har någon typ av allmän mötesplats såsom affärer och caféer. Även i detta fall skapas starka sociala kategoriseringar, som kan påminnas om revir då inget flöde sker och folk enbart håller sig i den stadsdel de känner starkast tillhörighet till (Jacobs, 2005: 86-89).

Kategoriseringarna, gränsdragningen av olika människogrupper, grundar sig i den kultur individen anser sig tillhöra (Bauman, 2002: 56). Människor sociala identitet påverkar individens självkänsla och individer definierar sig själva utifrån den sociala grupp som de känner samhörighet till. Med andra ord får individens perception av verkligheten betydelse för hur individen uppfattar sig själv och andra. Styrkan och den sociala identitetens utmärkande drag föreskriver hur individen uttrycker värderingar, attityder, övertygelser, i interaktion med andra men även hur individen uppfattar andras värderingar, attityder och övertygelser (Roberson, 2013:14-16). Detta leder till att människor kategoriserar varandra undermedvetet, vilket de gör för att finna samhörighet eller ta avstånd från en viss social grupp. Därmed påverkas den sociala strukturen och atmosfären av de kategoriseringar som individer skapar (Ibid.). Att kategorisera skapar en ordning, som i sig är sårbar och skör och dömd att så förbli (Bauman, 2002: 56).

Sammanfattningsvis så handlar kreativitet och normer i samband med sociala strukturer om vilken typ av kreativitet som tillåts och vilka individer som tillåts att vara kreativa (Högdahl 2005:226-227). Detta blir komplext eftersom individer organiserar sig i sociala grupper vilket påverkas av dess undermedvetna kategoriseringsprocess, men även av de normer som utgör rammar för samhällets struktur påverkar individens kreativa uttryck eller förmåga (Roberson, 2013:14-16; Bauman, 2002:56). Avslutningsvis kan citatet nedan från Bauman (2002) summera vad som ovan diskuterats, samt öppna upp för ifrågasättandet av vilka normer som tolkningsföreträdarna i den kommande analysen förhåller sig till:

Det krävs ingen hjärntvätt- det räcker med att aktörerna är försänkta i ett vardagsliv som är format av på förhand givna regler för att de ska hålla den fastställda kursen.

(Bauman, 2002:20)

5. Teorin möter empirin

I följande avsnitt kommer vi redogöra för och analysera studiens empiriska material och resultat. Först analyseras Malmös strategier tillsammans med kreativitetsstrategin för att därefter gå djupare in på begreppet kreativitet och vad det innebär för tolkningsföreträdarna. Därefter diskuteras de kontraster som paradoxen om trygghet skapar utifrån ett kreativitetsperspektiv följt av vilken inverkan kunskap har för kreativiteten. I sista delen analyseras bakgrunden till varför kreativiteten idag ser ut som den gör i Malmö.

5.1 Kreativa strategier och subjektiva verklighetsuppfattningar

Region Skåne som är en offentlig aktör och enligt lag ansvarig för den regionala utvecklingen (Det Öppna Skåne 2030, 2017). Tidigare har fokus främst varit att öka tillväxten, men nu vill man även se till att strategierna inkluderar människors välbefinnande och sätta individen i centrum¹, något forskning beskriver som essentiellt för att generera kreativitet (Landry 2008: 15; Runco, 2007:175; Jacobs, 2005:176; Florida, 2005:114, 2001:117). Tolkningsföreträdarna från Region Skåne och Malmö stad kan betraktas som medlemmar i den kreativa klassen eftersom samtliga respondenter har opinionsbildande roller i samhället (Florida, 2001:103). Sverrisson från Little Big Malmö kan också betraktas som medlem i den kreativa klassen eftersom han arbetar som entreprenör. Sverrisson berättar att han dagligen ägnar sig åt konsultarbete och marknadsföring². Enligt Florida är detta en yrkeskategori som är tillräckligt kunskapsintensiv för att uppfattas vara en del av den kreativa klassen (Florida, 2001:35-38). Oklarheten ifall tolkningsföreträdare bidrar till generera kreativitet som skapar tillväxt går därmed att ifrågasätta utifrån kräktes argument som menar att stadens invånare och arbetarklassen också har en kreativ förmåga (Krätke, 2010: 837). Ett annat argument som också talar för att tolkningsföreträdarna blir begränsade för att kunna uttrycka sin kreativitet förs Gogatz och Mondejar som menar att normer hämmar kreativitet då det skapa undermedvetna riktlinjer (Gogatz & Mondejar, 2005:226), och därmed hindrar tolkningsföreträdarna från att nyskapande och därmed generera kreativitet, vilket även är något som empiri stödjer eftersom tolkningsföreträdarna från Region Skåne och Malmö stad måste följa riktlinjer som regeringen beslutat om³. Normann, koordinator för Skånes regionala utvecklingsstrategi, beskriver Normann hur arbetet med strategin är en bred och inkluderande process som inkluderar flera olika sektorer så som näringsliv, länsstyrelse, kommuner, myndigheter och idéburen sektor. Strategin bygger på en undersökning utförd av OECD där

¹ Normann, Region Skåne, Intervju 11 april 2017

² Sverrisson, Little Big Malmö, Intervju 18 april 2017

³ Sandin Larkander, Malmö stad, Intervju 12 april 2017

man studerade vilka utmaningar som Skåne ställs inför och hur aktörerna ska arbeta för målbilden som karaktäriseras av ett öppet, tryggt och inkluderande samhälle⁴.

Vad som talar för att tolkningsföreträdarna har ett inflytande över normskapandet i staden och därmed den kreativitet som genereras, går att härleda till Florida som menar att den kreativa klassens genererar ett ökat ekonomiskt värde för staden (Florida, 2001:102). Detta gör tolkningsföreträdarna genom att ta fram strategier som ska bidra till att invånarna i Malmö ska känna sig inkluderade och trygga (Isacsson et al, 2013:9; Skane2030, 2017), och på så sätt stimulera kreativiteten som uttrycks. Vad som blir motsägelsefullt i sammanhanget är att kreativitet är en binär företeelse (Runco & Jeager, 2012:92,95; Runco 2007:376-386), vilket gör att normerna som appliceras i deras strategi även måste accepteras av invånarna för att generera ett önskat kreativt utfall.

Visionen om att skapa trygghet och inkludering (Isacsson et al, 2013:9; Skane2030, 2017), och genom att applicera dessa normer i deras strategi blir det därför kontraproduktivt i syfte att stimulera kreativitet. Detta eftersom tolkningsföreträdarna har riktlinjer att förhålla sig till, vilket tenderar att blockera nytänkande och hämma kreativiteten (Gogatz & Mondejar, 2005:226). Däremot bygger Region Skåne och Malmö stads värdegrund på att skapa öppenhet, vilket forskning menar är nödvändigt för att stimulera kreativitet (Jackson, G. et al, 2017: 3). På ett liknande sätt beskriver Sverrisson hur viktigt det är att inte se problem som "problem" utan som möjligheter för att skapa en trivsamt stad, där människor känner sig delaktiga i samhällsutvecklingen och får möjlighet till att vara sig själva. Projektet Little Big Malmö startades med syfte att skapa ett mer tolerant och öppet klimat i staden, där Sverrisson beskriver att det är viktigt att alla Malmöbor känner sig stolta över sin stad och se staden som en plats med möjligheter.⁵ Jacobs kritiserar den kreativa klassens inflytande och menar att ordningen på gatorna utgörs av ett invecklat förhållningssätt mellan människorna i staden, där individer både medvetet och omedvetet sätter standarden (Jacobs, 2005:53). Därmed skulle det vara Malmöborna som sätter normen och inte tolkningsföreträdarna, vilket även talar för det Krätke menar med att alla individer oavsett samhällsklass har en kreativ potential (Krätke, 2010:852,863).

Vidare tenderar medlemmar från den kreativa klassen att förespråka både individualism, mångfald, öppenhet och meritokrati (Florida, 2001:111-114), vilket är något som också framkommer under

⁴ Normann, Region Skåne, Intervju 11 april 2017

⁵ Sverrisson, Little Big Malmö, intervju 18 april 2017

intervjuerna. När vi frågar tolkningsföreträdarna om vilken utvecklingspotential som finns i Malmö så nämner de Malmös ungdomar, fördelen med en diversifierad befolkning och kunskap. Just kunskap ses som en viktig tillgång för att staden ska kunna utvecklas hållbart⁶. Detta tyder på att meritokrati och mångfald prioriteras av tolkningsföreträdarna, och därmed delar de samma värderingar som den kreativa klassen (Florida, 2001:111-114). Dessutom kan det indikera på ett gemensamt mentalt förhållningssätt för att stimulera Malmöborna till att bli mer kreativa (Landry, 2008:4-6). Samtidigt kan det indikera på en förändrad retorik vilket i sig inte betyder att kreativiteten stimuleras (Pratt, 2011:123). Det som dock kan tänkas hända när retoriken förändras är att vissa normer förstärks som i sin tur påverkar den kreativitet som kommer till uttryck.

Risken med att profilera Malmö som en öppensinnad kunskapsstad är att människor som inte faller in under deras framtidsvision exkluderas. De individer som idag exempelvis har för låg kunskapsnivå för att komma in på gymnasium, högskola eller universitet tenderar därför att hamna i större utanförskap. Vidare kan Bauman stärka vårt argument, problematiskt eftersom han menar att tolkningsföreträdare och andra individer i samhället kategoriserar varandra undermedvetet efter olika normer. Kreativiteten hämmas därför då människan inte blir öppen för nya intryck och automatiskt kategoriserar varandra (Bauman, 2002:56). För att skapa en mer tolerant atmosfär uttrycker tolkningsföreträdarna att det är viktigt att ta tillvara på stadens mångfald och skapa en känsla av inkludering vilket talar för att de strävar efter att generera kreativitet⁷. På så vis kan även normen ha en främjande effekt på kreativiteten som kommer till uttryck, förutsatt att normen som appliceras inte exkluderar eller förtrycker individers integritet.

Tidigare forskning som gjorts i Malmö beskriver hur viktigt det är för tolkningsföreträdare att vara aktiva och inkluderande i sin strategiplanering för att kreativiteten ska kunna användas för att lösa sociala problem (Mukhtar Landgren, 2012:192). Den kritik som Jacobs framförallt framför handlar om att städer idag inte byggs för att skapa en gemenskap. Sandin Larkander menar däremot att det idag diskuteras mycket om hur *“staden ska arbeta för att läka samman staden socialt”*. Vidare berättar hon *“att det måste finnas en anledning för Malmöborna att röra sig i hela staden”* och därmed försöker tolkningsföreträdarna med hjälp av den fysiska stadsplaneringen öka tryggheten. Hon konstaterar: *“genom att göra mindre välfungerande områden mer attraktiva så att det finns en anledning för de som bor i ej välfungerande områden*

⁶ Malmö stad, intervjuer, 2017, Region Skåne, intervjuer, 2017

⁷ Malmö stad, intervjuer, 2017, Region Skåne, intervjuer, 2017

att vistas där också, det vill säga "skapa intressanta besökspunkter"⁸. Samtidigt menar Sokolovic att det finns en problematik med att se områden som utsatta⁹. Problematiken som uppstår är att det kan stigmatisera utanförskap och fördomar kring vissa områden i staden samt att ojämlikheter ignoreras (Citroni, 2016:2,7). Bauman argumenterar för att individer behöver få uttrycka sin kreativitet eftersom det kreativa uttrycket kan ifrågasätta befintliga normer. Det kan resultera i att individens sätt att uttrycka eller agera kreativt istället uppfattas som oroligheter eftersom det inte är i linje med den norm som anses vara socialt accepterad (Bauman, 2002: 19-20, 55-56; Högdahl, 2005:226-227). Vidare understryker Sokolovic att det därför är viktigt att se situationen utifrån olika perspektiv för att se till att alla människor blir sedda och känner sig inkluderade¹⁰. Människor är subjektiva varelser och har olika förhållningssätt till normer vilket i sin tur får konsekvenser för den kreativitet som kommer till uttryck. Hur påtagliga dessa normer är blir avgörande för den kreativitet som kommer till uttryck på platsen, vilket i sin tur påverkar hur normen utvecklas eller stigmatiseras.

Ovanstående analys kan summeras till att tolkningsföreträdarna har inflytande över den kreativitet som genereras genom att applicera normer i deras strategier. För Malmös del har det inneburit att satsa på att bli en öppensinnad kunskapsstad, vilket är i linje med vad forskare och samhällskritiker förespråkar som essentiellt för att generera kreativitet (Florida 2001:47-48, 265-267; Jacobs, 2005:176). Huruvida en förändrad retorik bidrar till att lösa problem går därmed att ifrågasätta, eftersom en förändrad retorik i sig inte nödvändigtvis bidrar till en lösning av problem (Pratt, 2011:123). Komplexiteten ökar eftersom individer, enligt Florida, anses vara drivna av självförverkligande, vilket istället sätter krav på människors subjektiva bild av verkligheten (Florida, 2001:87). Respondenterna är väl medvetna om att Malmö har sociala problem som bland annat ungdomsarbetslöshet och utanförskap. Detta blir därför komplext i förhållande till kreativitet eftersom kreativitet är en binär företeelse som både påverkar och påverkas av den sociala atmosfären (Runco, 2007:175). Därmed tenderar människors subjektiva verklighetsuppfattning både hämma och främja den kreativa potential som de har. Därför blir det viktigt att ifrågasätta de normer som appliceras eftersom det påverkar individers möjlighet till att uttrycka sig kreativitet.

⁸ Sandin Larkander, Malmö stad, intervju 12 April 2017

⁹ Sokolovic, Malmö stad, intervju 12 April 2017

¹⁰ Sokolovic, Malmö stad, intervju 12 April 2017

5.1.2 Trygghetsparadoxen

Tolkningsföreträdarna arbetar för tillväxt och en trivsamt stad och därför ställde vi frågan om vad de anser att en trivsamt stad är för att få en djupare förståelse för deras syn på begreppet kreativitet. Det respondenterna beskriver som essentiellt för att skapa en trivsamt stad är att det finns en fungerande infrastruktur och grundfunktioner som exempelvis skola¹¹. Även forskning beskriver en fungerande infrastruktur som en grundförutsättning för att generera kreativitet (Krätke, 2010:850). Utöver det beskriver majoriteten av tolkningsföreträdarna en trivsamt stad som en livlig plats med stor variation med allt från restauranger, kulturliv, grönska, mötesplatser till lättillgänglig kollektivtrafik och cykelbanor¹². Staden behöver därmed kunna tillfredsställa människors olika behov (Florida, 2001:41-42). Det intressanta är att samtliga respondenter lyfter fram trygghet som en central aspekt, vilket är logiskt eftersom trygghet applicerats i deras värdegrund och är något som de arbetar för att uppnå. Vad som dock framkommer i intervjuerna är stora kontraster till vad en trygg stad faktiskt innebär. Vissa menar att trygghet genereras av en upplyst stad med poliser som ser till att det är ordning i staden, medan andra beskriver en folkfylld stad där det är folket som skapar trygghet och inte poliser. Renhammar beskriver bland annat att det finns planer på att öppna en polishögskola i Malmö, vilket är en åtgärd för att öka tryggheten för Malmöborna¹³. Genom att öppna en polishögskola i Malmö kan det tänkas att det sker en kunskapsackumulering och en maktutövning från stadens beslutsfattare för att leda stadens invånare i linje med stadens framtidsvision med målsättningen om att öka tryggheten. Strategierna *Det öppna Skåne* och *Malmökommissionen* är styrdokument som tolkningsföreträdarna arbetar utefter och kan enligt Landry ses som det mentala förhållningssätt eller de normer som tolkningsföreträdarna vill att Malmöborna ska anpassa sig efter (Landry 2008:4-6). Gogatz och Mondejar hävdar att det kan bli problematiskt och menar att människor behöver fria tyglar för att kunna vara kreativa (Gogatz & Mondejar, 2005:132-135,152), vilket försvåras när tolkningsföreträdarna implementerar både kunskap och trygghet som stadens mentala förhållningssätt (Gogatz & Mondejar, 2005:160). Lundin förklarar dock att det är problematiskt att skapa en trygg stad. Han menar att det är mycket som behövs och poängterar att vad som skapar trygghet och otrygghet är ytterst subjektivt samt att det finns en risk med att börja skylta med säkerheten. Enligt Lundin är det viktigt att människor möts och träffas på gatorna och får en känsla av öppenhet för att kunna känna trygghet¹⁴. Enligt Bauman blir det problematiskt då han

¹¹ Little Big Malmö, intervju 2017; Malmö stad, intervjuer, 2017; Region Skåne, intervjuer, 2017

¹² Little Big Malmö, intervju 2017; Malmö stad, intervjuer, 2017; Region Skåne, intervjuer, 2017

¹³ Renhammar, Malmö stad, Intervju 19 april 2017

¹⁴ Lundin, Malmö stad, Intervju 21 april 2017

menar att sociala problem i staden tenderar att eskalera allteftersom styrningen kan bli för stram eller påtaglig vilket resulterar i att individer motsätter sig normen (Bauman, 2002:55-56).

Problematiken med trygghet och den paradox som skapas grundar sig i människors mentala förhållningssätt vilket påverkar hur människor upplever händelser i den sociala miljön. Precis som Lundin beskriver är trygghetsfrågor komplext då det råder olika uppfattningar om vad som skapar trygghet¹⁵. Detta går att härleda till kryphål som tenderar att uppstå eftersom kreativitet inte alltid uttrycks så som det förväntas, exempelvis i form av kriminalitet som inte är i linje med de allmänt accepterade normerna (Högdahl, 2013:226,227). Det skulle även kunna styrka det Jacobs menar med att det är invånarna som skapar trygghet och samhörighet. Normer kan därmed inte påtvingas eftersom Malmöborna är "ägarna" av sina gator. För att skapa samhörighet och stimulera kreativitet bör gatorna snarare berikas med en blandning av olika människor (Jacobs, 2005:56-57). Kryphålen eller människors kreativa handlande är därför viktigt att diskutera då dessa uttryck till stor del utgör en del av den demokratiska förhandlingsprocessen (Högdahl, 2013:227). På så vis kan man ifrågasätta vilka villkor som skapas för individens kreativa uttrycksförmåga och huruvida det ens är möjligt för individer att uppnå självförverkligande eftersom normer tenderar att hämma människor från att tänka i kreativa banor samt sätter riktlinjer för hur individer förväntas att bete sig i det sociala rummet. Det blir problematiskt då kreativitet är svårt att styra även om nya normer appliceras. Dock skapar normerna ett förhållningssätt, men utan något förhållningssätt blir det således svårt att tänka utanför ramarna och vara kreativ.

Vad som även är intressant i sammanhanget är den subjektiva bilden av vad som skapar en trygg och trivsamt stad då vissa tolkningsföreträdare menar att man måste förstärka normerna genom att föra en debatt som förespråkar ett aktivare angripningssätt för att skapa trygghet¹⁶. Men då kreativitet är en individuell och social företeelse (Runco, 2007:175) kan det bland annat resultera i att individer tar spjörn mot de normerna och hittar kryphål för att kringgå dessa (Högdahl, 2013:26-27). Tolkingsföreträdarna har en gemensam uppfattning om Malmö: som en stad full av utvecklingspotential men även en stad med sociala problem och utmaningar. Denna uppfattning kan enligt Baumans teori förklaras av att individerna är kreativa, men när de känner sig för kontrollerade resulterar det i någon form av oroligheter (Bauman, 2002:55-56). För att folk ska känna sig trygga menar tolkningsföreträdarna att det är viktigt att det finns en känsla av

¹⁵ Lundin, Malmö stad, Intervju 21 april 2017

¹⁶ Renhammar, Malmö stad, Intervju 19 April 2017, Sokolovic, Malmö stad, intervju 12 April 2017

samhörighet och inkludering¹⁷, något även forskning menar är viktigt (Jacobs, 2005:176). Sokolovic berättar för oss hur hon under 10 år arbetat som socialsekreterare i Rosengård och beskriver att det finns en problematik med att människor uppfattar just den stadsdelen som otrygg och att de som faktiskt bor och arbetar där känner sig nedtryckta när deras gator och hem beskrivs som utsatta¹⁸. Hon säger:

Ja precis, det handlar om fördomar och hur ska man säga...det finns både folk som är intresserade och engagerade, både politiker och även andra organisationer, eller kanske något projekt. Men så när de väl möter människor som bor där säger de " Ja men i som bor i utsatt område, dig kan man kanske ställa en fråga så kan ni tycka till", medan andra säger "Vi tycker inte att vi är utsatta på något sätt. Vi trivs jättebra här. Varför tror ni att vi är utsatta här?". Det beror alltså på vilka glasögon man tittar igenom (Sokolovic, 12 April 2017, Malmö stad).

Att det råder olika uppfattningar om Malmö är således inte konstigt då Högdahl menar att hur platser upplevs beror på hur individerna pratar om dem och de olika erfarenheter, värderingar och det förhållningssätt som individer har. Detta påverkar hur individer ser på staden och vad som händer där (Högdahl, 2003:223-224). Respondenterna verkar däremot medvetna om att vissa platser i Malmö upplevs som farliga då det beror på hur invånarna agerar och uttrycker sig. Renhammar beskriver det på följande vis *"Det som händer på platser, de utsagor som skapas genom individers handlande formar den sociala miljön i Malmö, den mentala bilden av Malmö och vilka områden i Malmö som upplevs som farliga eller otrygga som exempelvis Kroksbäck och Rosengård"*. Hon illustrerar det Högdahl menar med att det finns mentala geografier i städer, och att en viss laddning, vetande får legitimitet (Högdahl, 2003:223-224), som för Malmös del innebär att staden uppfattas som en underdog och gör att vissa platser upplevs som otrygga¹⁹.

Ovanstående analys kan summeras som att, beroende på hur påtagliga normerna är, blir avgörande för hur kreativiteten kommer till uttryck. Den kreativa potentialen som finns i ett samhälle uttrycks emellanåt inte enligt stadens förväntningar eller framtidsvision eftersom kreativitet per definition inte går att styra.

5.2. Kreativ inom kunskapens ramar

Vissa forskare menar att kunskap är essentiellt för att kunna tänka i kreativa banor (Thufvesson, 2009:130-133, 2006:164; Florida, 2001:5:143-154), vilket även tolkningsförädrarna är medvetna om och förklarar varför Malmö högskola istället ska bli universitet. Kunskap är ett genomgående

¹⁷ Malmö stad, Intervjuer 2017, Region Skåne, Intervjuer 2017

¹⁸ Sokolovic, Malmö stad, intervju 12 April 2017

¹⁹ Normann, Region Skåne, Intervju 11 april 2017

tema som alla intervjupersoner valt att lyfta fram som en viktig komponent för stadens utveckling och tillväxtpotential. Flera respondenter förespråkar kunskapsallianser och berättar stolt om hur Malmö har en ung befolkning och hur viktigt det är att dessa individer får möjlighet till kunskap för att resultera i en ökad kunskapsnivå hos hela befolkningen²⁰.

Thomé beskriver att det finns ett problem med kunskapsakumuleringen som skett i Malmö, eftersom de jobb som finns tillgängliga har för höga kunskapskrav i förhållande till den kunskapsnivån som befolkningen besitter²¹. Detta tenderar i sin tur att skapa större sociala skillnader eftersom strukturerna är utformade för att gynna de individer som aktivt söker mer kunskap, eller har möjlighet till vidareutbildning. Normerna som skapas om kunskap och öppensinnighet blir därför både begränsande och möjliggörande för individers möjlighet till att uttrycka sig kreativt (Gogatz & Mondejar, 2005:126). Det blir därför viktigt att tolkningsförträdarna är medvetna om hur deras mentala förhållningssätt och uttalanden skapar normer som i sig leder till konsekvenser för den sociala atmosfären och därmed Malmöbornas möjlighet till att uttrycka sin kreativitet(Ibid.).

Little Big Malmö kan ses som ett kreativt projekt vars syfte är att sätta Malmö på kartan utifrån ett internationellt och nationellt perspektiv. På ett nationellt plan handlar det om att få media att skriva en mer nyanserad bild av Malmö i form av att framhäva stadens kulturutbud, event och positiva saker som händer i staden. Sverrisson berättar bland annat att han åker runt till olika skolor för att prata om mångfald med förhoppning om att skapa ett mer öppensinnat klimat och dialog²². Mötet som skapas när Sverrisson åker runt och försöker utmana elever och kanske till och med lärares förutfattade meningar, styrker påståendet att Malmö vill profilera sig som en öppensinnad kunskapsstad. Samarbetet mellan Malmö stad, Little Big Malmö och skolorna är precis det som forskning beskriver som en grundförutsättning för att individer ska kunna uttrycka sig kreativt. Att människor möts, börjar utbyta tankar och samarbeta är vad som krävs för att skapa förutsättningar för att individer ska kunna uttrycka sig kreativt (Thufvesson, 2006:50). Om samverkan inte fungerar kan således stadsborna inte förmedla eller uttrycka kreativiteten till något varaktigt och därmed skapa heller ingen tillväxt (Thufvesson, 2006: 30-35,50). Satsningen på att

²⁰ Little Big Malmö, intervju 2017, Malmö stad, intervjuer 2017, Region Skåne, intervjuer 2017

²¹ Thomé, Malmö stad, Intervju 26 april 2017

²² Sverrisson, Little Big Malmö, Intervju 18 april 2017

öka den generella kunskapsnivån är för att minska ungdomsarbetslösheten²³. Vidare beskriver Lindfors:

En väldig medveten satsning från Malmö stads håll att man vill bli en attraktiv ort, och man har startat högskola som snart blir universitet och ja, så att Malmö har väl alla möjligheter att fortsätta på den vägen... (Lindfors, 11 April 2017, Region Skåne).

Anledningen till varför Region Skåne och Malmö stad vill satsa på kunskap är för att det anses vara nödvändigt eftersom det leder till ökad innovation och nytänkande i staden (Sternberg, 2006:88-909; Florida, 2001:31-33). Sternberg och Florida argumenterar därför att den sociala och kulturella miljön blir till ett ekosystem för kreativitet som formas av att olika livsstilar tillåts. Resultatet blir att de olika formerna av kreativitet lättare stimulerar varandra och därmed genererar tillväxt (Sternberg 2006:87; Florida 2001:87). Både kunskapen som företagens bidrar med och den kunskapen som utbildningssystemet kan bidra med är det som anses vara viktiga för stadens sociala hållbarhet.

Med kunskap på agendan för en social hållbarhet (Isacsson et al. 2013:5,6, Skane2030, 2017), skapas riktlinjer för vad som anses vara kreativt därmed kan kunskap ses som en norm som får konsekvenser för den kreativitet som kommer till uttryck. Gogatz och Mondejar menar därför att kunskap tenderar hämmande den kreativitet som uttrycks (Gogatz & Mondejar, 2005:81). Thufvesson menar dock att kompetensen kan vara den avgörande faktorn (Thufvesson, 2009:130-133, 2006:37). Majoriteten av tolkningsföreträdarna nämner att de inte bor i Malmö eller förflyttar sig speciellt mycket i staden, vilket istället tyder på att det inte sker ett tillräckligt stort kunskapsutbyte för att stimulera kreativitet mellan oliktankande (Thufvesson, 2009:130-133, 2006:37). Människor har olika personligheter och erfarenheter vilket Jackson istället menar är avgörande för hur kreativitet stimuleras. Hans argument är att oliktankande människor enbart behöver mötas för att ett kreativt utbyte ska äga rum (Jackson, 2017:3). Empirin som insamlats indikerar på att Jacksons antagande stämmer eftersom tolkningsföreträdarnas inställning till kreativitet skiljer sig åt även om de ansåg att kunskap är en viktig komponent i utvecklingssammanhang. Majoriteten av respondenterna menar att arbeta kreativt eller tänka i kreativa banor upplevs som ångestladdat. Däremot uttrycker två av tolkningsföreträdarna stor entusiasm när de känner att de får vara kreativa i sitt arbete. Förklaringen till denna tudelade bild av kreativitet kan förklaras av Sternberg som menar att kreativa idéer i utvecklingsammanhang ofta bemöts av skepticism och därför skapar en känsla av otrygghet och ångest (Sternberg, 2006:90).

²³ Malmö stad, intervjuer, 2017

Jag tror att det finns ju ett behov att man som vuxen är kreativ, att man pratar om sociala lament att man som kreativ gör ju att man har en viss förväntning på andra om att vara det och jag tror det är lite ångestprovocerande för väldigt många, att man tänker att vara kreativ och ha förmågan att vara kreativ, så det kommer en prestationsparameter in när det handlar om kreativitet. Så det handlar även om att man tänker "jag är inte alls kreativ, det är ju någonting som konstnärer har. Det är dem som är kreativa, inte jag". Men jag tror att man ska tänka att alla har kreativitet i sig (Wille, 11 April 2017, Region Skåne).

Willes syn på kreativitet kan sammanfatta det forskare menar med att människan är kreativ i sin natur men att det varierar från person till person. Vad som också synliggörs genom citatet är att den mänskliga närvaron behövs för att generera kreativitet (Landry 2008:5; Sternberg 2006:87; Thufvesson 2006:50; Gogatz, 2005:132; Florida, 2001:63-65).

Vi människor är inte färdigstöpta. "Miljöer kan påverka, uppgifterna man håller på med kan påverka, så man kan sitta icke-kreativ i en miljö därför att det inte stimuleras till det, nu ska vi jobba med detta och ingenting annat och såhär ska vi jobba tex, då tror jag man tappar entusiasmen för kreativiteten kanske, så det är mycket vilket sammanhang man befinner sig i. Om det är tillåtande eller ej (Renhammar, 19 April 2017, Malmö stad).

Samtliga tolkningsföreträdare uttrycker att kunskap är en viktig samhällsresurs²⁴, där vissa tolkningsföreträdare starkt betonar hur viktigt det är att individer får ett kunskapsstöd redan från tidig ålder och beskriver att skolan har ett kompensatorisk ansvar gentemot barnen i samhället²⁵. Forskare som Gogatz menar att kunskap kan ha en hämmande effekt på kreativiteten eftersom den kunskap individer får genom utbildningssystem legitimerar hur de bör tänka (Gogatz, 2004:81), vilket tolkningsföreträdarna inte pratar om i Malmö, utan samtliga intervjupersoner menar att kunskapen i form av utbildning är viktigt. Intervjupersonernas position är en aspekt som förklarar varför de har den kunskapssynen de har. De arbetar inom offentligheten, alla har en högre form av utbildning och besitter någon form av ledande position. Därför är det inte förvånande att de har den kunskapssynen. Samtidigt menar förespråkar forskare att kunskap behövs att kreativitet behövs för att lösa problem och "tänka utanför boxen" (Thufvesson 2009:130-133, 2006:31-33, Florida, 2005: 143-154, 2001:63-65). Här skapas en norm: normen att kunskap behövs för att främja kreativitet. Därför blir det således den kreativitet som bidrar till att öka kunskapsnivån bland befolkningen som blir accepterad. Den kreativiteten som då går emot kunskapsnormen uppfattas då som ett problem eftersom det inte går i linje med hur staden vill utvecklas (Högdahl, 2003:224-227), vilket återigen drabbar de individer som redan idag inte har de betyg som krävs för att komma in på en högre utbildning. En intressant aspekt i sammanhanget är dock att vissa forskare menar att kunskap både främjar och hindrar individer från att vara kreativa (Jackson G. et al, 2017:3; Sternberg, 2006:88-90; Gogatz & Mondejar, 2005:81,132). Detta gör

²⁴ Little Big Malmö, intervju 2017, Malmö Stad, intervjuer 2017, Region Skåne, intervjuer 2017

²⁵ Renhammar, Malmö stad, intervju 19 april 2017, Sokolovic, Malmö stad, intervju 12 april 2017, Tomé, Malmö stad, intervju 26 april 2017

att man kan ifrågasätta om högre utbildning i sin tur ger medel för att vara mer kreativ eller om det snarare skapar mentala barriärer eftersom den kunskapen som lärs ut formar individers sätt att tänka på som i sin tur kan begränsa den innovativa förmågan (Gogatz & Mondejar, 2005:81,132).

Ovanstående analys har syftat till att skapa en förståelse för hur kunskap, när det blir en norm, kan stimulera kreativitet genom att det skapar en ökad förståelse och ett förhållningssätt, vilket krävs för att stimulera kreativitet. Samtidigt kan kunskap få en hämmande effekt på kreativitet eftersom det formar individers tänkande. Alltså kan normer i samband med kreativitet både främja och hämma den kreativa potentialen som finns i en stad.

5.3 Kreativiteten som aldrig når fram

Jag har hört någon som sa, "Det är som Köpenhamns Bronx". Att det är lite mer en tuff kaxig stad liksom. Nej men det händer mycket saker, man vågar ändra massa arkitektur, man vågar göra mycket med stadsplaneringen samt att det är mångkulturellt. Många känner en stark tillhörighet, men det har svartmålats av den våldsvåg som varit (Normann, 11 April 2017, Region Skåne).

Citatet ovan illustrerar hur enkelt vi människor i vardagsprat kategoriserar varandra. Att vi kategoriserar varandra är således naturligt eftersom vi människor till stor del bygger vår identitet på att ta avstånd eller känna samhörighet med den andre (Roberson 2013:14-16; Bauman, 2002:56). Vidare illustrerar citatet också hur Malmö som stad kan liknas vid en underdog eller en förort till Köpenhamn eftersom Malmö brottas med kriminalitet och våld, samtidigt som det nämnts att det finns en kämparglöd i staden och engagemang för att ta sig till toppen och utvecklas som stad²⁶. Ett genomgående mönster som märks i intervjuerna är att de alla gärna kategorisera människor undermedvetet eller medvetet där exempelvis Lundin ger en förklaring till varför vi människor väljer att kategorisera: "*Man vill gärna förenkla, liksom världen, för den blir ju lättare att finna sig i och det är därför det är lätt att hamna i trygghetszonen, för där är ju allting förenklat*"²⁷. Kategoriseringar som Bauman beskriver grundar sig i att individer söker efter samhörighet och finner det i den kultur som individen anser sig tillhöra (Bauman, 2002:56), vilket är något som sker undermedvetet (Roberson, 2013:14-16). Att kategorisera innebär att individer skapar sig en ordning av hur samhället ska se ut (Bauman, 2002:56), vilket tenderar att hindra människor från att tänka i kreativa banor eftersom det skapas en rädsla för det som är nytt eller främmande (Gogatz & Mondejar, 2005: 152, 160). Thomé beskriver en tröttsamhet om att

²⁶ Little Big Malmö, Intervju 2017; Malmö stad, Intervjuer 2017; Region Skåne, Intervjuer 2017

²⁷ Lundin, Malmö stad, Intervju 21 april 2017

diskutera bilden av Malmö då hon menar att när det pratas om bilden tenderar minoriteter att marginaliseras. Bilden av staden förskönas eller försämras för att människor vill bevisa sin ståndpunkt. Hon säger:

Man flyttar hit för att det finns ett rikt kulturutbud, något som uppmärksammas och att faktiskt många vill bo här. Men den riktiga bilden eller verkligheten i Malmö är ehmm... är ju Malmö är en stad med 33% barnfattigdom, den högsta barnfattigdomen i hela landet, det är en ganska så segregerad stad och man lägger mindre pengar på skolan än riksgenomsnittet vilket är en katastrof eftersom skolan har ett kompensatoriskt ansvar i samhälle (..) det är så de är,...det finns många bilder av Malmö... (Thomé, 26 April 2017, Malmö Stad).

Problematiken som skapas när människor kategoriserar varandra är att det sätter normer för kreativiteten som kommer till uttryck samt skapa förutfattade meningar om hur kreativiteten borde uttryckas. För att se om det finns någon förutfattad bild av Malmö som stad ställde vi frågan "Vilken bild tror du att folk har av Malmö?". Det som upptäcktes är att respondenterna undermedvetet kategoriserar in varandra genom exempelvis beskrivningar om att de själva inte besöker delar av Malmö eller bor i Malmö. Det kan förstås som Roberson beskriver: en typ av undermedveten rädsla att inte känna samhörighet med vissa sociala grupper (Roberson, 2013: 14-16). Människor har dock olika uppväxt och ursprung och därför handlar de och rör sig i staden som de gör. Omprofileringen till att bli en öppensinnad kunskapsstad bidrar till att normer som kunskap, trygghet och öppenhet förstärks med en förhoppning om att detta ska motverka de förutfattade meningar som finns då Roberson menar att kategoriseringarna försvagas när normer befästs (Roberson, 2013:211). Detta bör skapa en progressiv samhällsutveckling, men paradoxalt nog kvarstår problematiken utifrån ett kreativitetsperspektiv. Oavsett vilken norm som styr så tenderar normer att blockera människor från nytänkande (Gogatz & Mondejar, 2005:63).

Ovanstående analys avser att fördjupa förståelsen för hur normer i samband med kategoriseringar kan få negativa konsekvenser för den kreativitet som uttrycks, eftersom risken med kategoriseringar är att det blockerar människors förmåga till nytänkande samt att människor marginaliseras. Genom att individer tillåts vara kreativa skapas förutsättningar för att förändra de normer som bidrar till kategoriseringar. Därmed behöver stadsmiljön vara öppen för olika kreativa uttryck och intryck. Alltså kan normer i samband med kreativitet både hämma och främja individers kreativa potential.

6. Diskussion och slutsatser

I ovanstående analys har normer om kreativitet i Malmö identifierats och analyserats i samband med den givna teorin. Med hjälp av de resultat vi kommit fram till kommer denna del ägnas åt att besvara uppsatsens frågeställningar och diskutera slutsatserna.

Syftet med uppsatsen har varit att undersöka och skapa en ökad förståelse för hur kreativitet uttrycks i samband med normer, samt vilka konsekvenser normerna kan få för en stads kreativa förmåga. Det vi kan konstatera som en av våra första slutsatser är att normer både främjar och hämmar människors kreativa potential. Utifrån tolkningsföreträdarnas uttalanden om kreativitet kan vi utläsa att det finns en hel del kreativ potential i Malmö. Den kreativitet som tillåts i Malmö präglad av kunskapsnormen som bidragit till en kunskapsackumulering i staden, har exemplifierat analysen genom att bland annat lyfta fram att kunskap är något som prioriteras av tolkningsföreträdarna. Detta talar för att tolkningsföreträdarna till viss del har samma värderingar som den kreativa klassen i form av meritokrati, individualism och mångfald. Vad som dock är viktigt att komma ihåg är att synen på dessa värderingar således är subjektiv. Vad som ökar komplexiteten i sammanhanget är att kreativitet uttrycks binärt samt inte går att styra, vilket blir motsägelsefullt när normer implementeras i stadens värdegrund. Det talar för att invånarna i kreativitetssammanhang inte kan påtvingas en norm, eftersom människors subjektiva verklighetsuppfattning också tenderar att inverka på den kreativitet som kommer till uttryck då individer formas av normer.

En ytterligare slutsats är att den kreativa potentialen som finns i ett samhälle emellanåt inte uttrycks enligt stadens förväntningar eller framtidsvision eftersom kreativitet per definition inte går att styra. Tolkingsföreträdarna i Malmö är medvetna om att staden brottas med ungdomsarbetslöshet och kriminalitet och därför vill de öka tryggheten för att öka individens möjlighet till självförverkligande. Genom att öka förståelsen för hur normer uttrycks i samband med kreativitet går det därför att vara proaktiva för att skapa en social hållbarhet. Region Skåne och Malmö stad ansvarar för samhällsutvecklingen och arbetar idag utefter en inkluderande strategi för att öka stadens attraktivitet, där Little Big Malmö är ett projekt för att minska barriären mellan makthavare och invånare och skapa en känsla av gemenskap. Analysen har dock påvisat att skapa en känsla av trygghet blir paradoxalt eftersom normer både har en främjande och hämmande inverkan på den kreativitet som kommer till uttryck samt att synen på vad som skapar trygghet är subjektiv. Tolkingsföreträdarna betonar trygghet som en viktig del för att skapa en trivsamt stad, men med olika sätt att definiera vad som skapar trygghet. Den norm de alla gemensamt utstrålar

var möjligheten till att skapa en gemenskap genom stadens mångfald, vilket är en förutsättning för att generera kreativitet. Men eftersom tolkningsföreträdarna hade olika uppfattningar om vad som skapar trygghet blir normen om delaktighet vag, vilket resulterar i starka kategoriseringar. Därmed tenderar den kreativitet som inte är i linje med normen att få en exkluderande effekt istället för att skapa en gemenskap eftersom kreativiteten som kommer till uttryck ligger utanför tolkningsföreträdarnas kontroll.

En sista slutsats är huruvida det är möjligt att vara kreativ om inte normer förändras, men även att kreativitet kan bidra till en normförändring eftersom kreativitet till stor del handlar om att tänka i nyskapande banor och välkomna förändring. Det i sin tur bidrar till att samhället utvecklas, men vad som däremot försvårar utvecklingen är att kreativitet och nyskapande ideer tenderar att bemötas av skepticism eftersom det till viss del kräver att individer tänker utanför befintliga normer. Individer kategoriserar automatiskt in varandra vilket innebär att en viss kreativitet tillåts. Normer i samband med kategoriseringar kan få negativa konsekvenser för den kreativitet som uttrycks, då risken med kategoriseringar är att det blockerar människors förmåga till nytänkande samt att människor marginaliseras. Viktigt att ha i åtanke i sammanhanget är att de normer som appliceras får konsekvenser för den kreativitet som kommer till uttryck. Beroende på hur påtagliga normerna är blir avgörande för hur kreativiteten kommer till uttryck. Genom att individer tillåts vara kreativa skapas förutsättningar för att förändra de normer som bidrar till kategoriseringar. Därmed behöver stadsmiljön vara öppen för olika kreativa uttryck och intryck. En annan fråga som väckts under studiens gång är om kreativitet kan fungera som ett instrument för att ifrågasätta befintliga normer, eller om det bara är så att den kreativitet som genereras är ett resultat av befintliga normer. Anledningen till detta är att sambandet mellan kreativitet och normer går att härleda till människors undermedvetna tankeprocesser, vilket gör att det dels blir svårt att styra kreativitet men att det även skapar problem för vad som faktiskt kan ses som kreativt i förhållande till nyskapande och originalitet. Det vi däremot kan konstatera är att normer både har en hämmande och främjande effekt på den kreativitet som kommer till uttryck i en stad.

6.1 Förslag till vidare forskning

Vår studie har bidragit till en djupare förståelse för hur kreativitet uttrycks i samband med normer och hur det kan forma en stads kreativa förmåga. I samtiden kan det kännas konservativt att

diskutera klassamhällen och klasstrukturer, men det faktum att vi styrs av normer påverkar hur vi människor kategoriserar oss och därmed även invånares levnadsvillkor och hur kreativitet kommer till uttryck. Vad som är intressant är det faktum att vi sällan reflekterar över normer eftersom “man bara gör så”, vilket möjliggör att nya samhällsstrukturer växer fram utan att vi reflekterar över det. Således behöver detta inte ses som något problematiskt då det är en del av den naturliga samhällsutvecklingen, men det ställer krav på oss som medborgare att diskutera de villkor och normer som influerar människors kreativitet eftersom det beskrivs som fundamentalt för människan. En viktig del i att förstå kreativitetens inverkan på ett samhälle synliggörs via kryphål där individens kreativa uttryck både befäster och ifrågasätter befintliga normer som styr. Därför behövs det mer forskning och framförallt en öppen diskussion om hur både kreativitet och normer inverkar på människors liv för att försäkra oss om att människors integritet och identitet förblir okränt. Avslutningsvis skulle det även vara intressant att göra denna studie på nytt men utifrån ett invånarperspektiv där empirin baseras på invånarnas uttalanden om kreativitet.

7. Källförteckning

7.1 Litterära

Alvehus, Johan (2013). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: En handbok*. Stockholm: Liber

Alvesson, Mats. Sköldböck, Kaj (2008). *Tolkning & Reflektion: vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur

Barnes et al. (2006). *Community and Nostalgia in Urban Revitalisation: a critique of urban village and creative class strategies as remedies for social 'problems'*. *Australian Geographer*, Vol. 37(3), ss. 335-354

Bauman, Zygmunt (2002). *Det individualiserade samhället*. Göteborg: Diados

Bryman, Alan (2008). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber

Citroni, Sebastiano (2016). *The contradictions of creative activism*. Situated meanings and everyday practices in a Milan case-study. *City Culture and Society*. Vol. 7(1) ss. 1-8

Dannestam, Tove (2009). *Stadspolitik i Malmö. Politikens meningsskapande och materialitet*. Lund: Media-Tryck

Florida, Richard (2001). *Den kreativa klassens framväxt*. New York: Diados

Florida, Richard (2005). *Cities and the creative class*. New York: Routledge

Gogatz, Arthur. Mondejar, Reuben (2005). *Business creativity: breaking the invisible barriers*. New York: Palgrave Macmillan. E-bok

Högdahl, Elisabeth (2003). *Göra Gata: om gränser och kryphål på Möllevången och i Kapstaden*. Hedemora: Gidlunds

Isacsson et al. (2013). *Malmö's väg mot en hållbar framtid. Hälsa, välfärd och rättvisa*. Kommission för ett socialt hållbart Malmö. Malmö: Service Points Holmbergs

Jackson et al. (2017). "Going out" of the box: Close Intercultural Friendships and Romantic Relationships Spark Creativity, Workplace innovation, and Entrepreneurship. *Journal of Applied Psychology*. Vol. 102(7), ss. 1091-1108

Jacobs, Jane. (2005). *Den amerikanska storstadens liv och förfall*. Göteborg: Diados

-
- Krätke, Stefan (2010). 'Creative Cities' and the Rise of the Dealer Class: A Critique of Richard Florida's Approach to Urban Theory. *International Journal and Regional Research*. Vol. 34(4), ss. 835-853
- Kvale, Steinar. Brinkmann, Svend (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur
- Landry, Charles (2008). *The Creative city: a toolkit for urban innovators*. Gloucestershire: Comedia
- Lantz, Annika (1993). *Intervjumetodik*. Lund: studentlitteratur
- Larsson, LÅ. (2010). *Intervjuer*. I Ekström, M. & Larsson, L. (red.) (2010). *Metoder i kommunikationsvetenskap*. (2. uppl.) (s.53-86) Lund: Studentlitteratur.
- May, Tim. (2001). *Social Research: Issues, methods and process*. Glasgow: Bell & Bain Ltd
- Mukhtar Landgren, Dalia: *Planering för framsteg och gemenskap: om den kommunala utvecklingsplaneringens idémässiga förutsättningar*. Lund: Media-Tryck
- Möllerström, Veselinka (2011). *Malmös omvandling: från arbetarstad till kunskapsstad. En diskursanalytisk studie av Malmös förnyelse*. Lund: Media-Tryck
- Patel, Runa. Davidson, Bo (2011). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: studentlitteratur.
- Pratt, Andy C. (2011). *The cultural contradictions of creativity*. *City, Culture and Society*. Vol. 2(3), ss. 121-176
- Roberson, Quinetta M. (2013). *The Oxford Handbook of Diversity and Work*. New York: Oxford University Press
- Runco, Mark A. (2007). *Creativity theories themes: research, development, and practice*. London: Elsevier

Sternberg, Robert J. (2006). *The Nature of Creativity*. Creativity Research Journal, Vol. 18(1), ss. 87–98

Thufvesson, Ola (2009). *Platsutveckling*. Hässleholm: Exakta

Thufvesson, Ola (2006). *Kreativitetens yttre villkor: miljöer rörlighet och nobelpristagare*. Lund: KFS

7.2 Elektroniska

Det öppna Skåne 2030 (2017) <http://www.skane2030.se> [04-05-2017]

Little Big Malmö (2017) <http://www.littebigmalmo.se> [05-05-2017]

Palgrave. Business creativity: Breaking the invisible barriers

<http://www.palgrave.com/us/book/9781403945099#aboutAuthors> [15-08-2017]

7.3 Muntliga källor

Malmö stad

Eva Renhammar, Stadskontoret, Koordinator för social hållbar utveckling. (19-04-2017)

Jonna Sandin Larkander, Institutet för hållbar stadsutveckling, Planeringssekreterare på strategiavdelningen. (12-04-2017)

Hanna Thomé, Kommunalråd, Vänsterpartiet. (26-04-2017)

Martin Lundin, Gatukontoret, Enhetschef för stadslivsutveckling.(21-04-2017)

Saida Sokolovic, Serviceförvaltningen, strateg för social hållbar utveckling. (12-04-2017)

Region Skåne

Anna Normann, Regional utveckling, Koordinator Skånes regionala utvecklingsstrategi. (11-04-2017)

Gitte Wille, Kultur Skåne, Kulturchef. (11-04-2017)

Caisa Lindfors, Kultur Skåne, Utvecklare kulturarv och förvaltningsövergripande ansvar för nationella minoriteter. (11-04-2017)

Little Big Malmö

Finnur Sverrisson, Entreprenör och projektledare. (18-04-2017)

8. Bilagor

8.1 Intervjuguide

Inledande frågor

- Vill du berätta lite om dig själv och din bakgrund? (Är du uppvuxen i Malmö?)
- Vad ledde dig in på spåret som (destinationsutvecklare, strateg etc? Hur kom det sig att du arbetar med det du gör idag?)

Huvudfasen

Social hållbarhet och Strategier

- Vad tycker du är viktigt för att skapa en trivsamt stad?
- Vilken bild tror du folk har av Malmö?
- Varför tror du att folk ser staden på det sättet?
- På vilket sätt kan Malmö/Skåne utvecklas som stad?
- Vad ser ni som Malmö's största utvecklingspotential?
- Vilka problem ser ni i Malmö?
- Hur tog ni fram strategin?
- Hur arbetar ni med social hållbarhet?
- Hur ser du på social hållbarhet.
- Vad tror ni leder utvecklingen i Malmö framåt?
- Vad tror du är det viktigaste för en stads utveckling? (Individer eller företag?)

Mångfald

- Hur ser du på mångfald?
- Hur tror du att folk i allmänhet ser på mångfald?
- Varför tror du mångfald har blivit ett omdiskuterat ämne i Malmö?
- Vilka typ av människor vill ni locka till staden?
- Stämmer det med de som faktiskt bosätter sig i staden?
- Varför tror du att folk väljer att bosätta sig i Malmö?
- Hur jobbar ni för att ta tillvara på individers kompetens?
- Hur lätt eller svårt anser du att det är att komma in i samhället som nyinflyttad? (Ex. arbetsmarknaden, social gemenskap)
- Anser du att alla individer får en chans att visa sitt fulla potential i samhället?(Eller är det någon som stängs ute?)
- Tycker du att Malmö är segregerat? Varför? Varför inte?
- Har ni strategier för att motarbeta segregationen?

Kreativitet

- Vad betyder kreativitet för dig?
- Vad karaktäriserar en kreativ person?
- Hur tror du andra människor ser på kreativitet?
- Tror du alla människor kan vara kreativa?
- Hur tror du kreativitet påverkar en stad? (individen och staden)
- Anser du att kreativitet är något som strateger bör eftersträva i sin stadsplanering? (Varför varför inte?)(socialhållbarhet i förhållande till kreativitet?)
- (Hur har era strategier förändrats genom åren?)
- Hur tror du att man kan arbeta för att få individer i samhället att bli mer kreativa?
- Bjuder ni in allmänheten till att vara delaktiga i strategiplaneringen?
- Finns det platser i Malmö som möjliggör för individer att få uttrycka för sin kreativitet?

-
- Tror ni att allmänna utrymmen kan skapa kreativitet, finns det mötesplatser i Malmö?
 - hur går ni tillväga för att bjuda in folk till mötesplatser?
 - Anser du dig själv vara kreativ?

8.2 Samtyckesformulär

Information- och Samtyckesformulär

En studie om social hållbarhet i förhållande till kreativitet.

Syftet med uppsatsen är att undersöka och skapa en mer nyanserad bild av hur kreativitet uttrycks i samband med normer, samt vilka konsekvenser normerna kan få för en stads kreativa förmåga.

Studien är ett examensarbete på grundnivå och är en del av utbildningen Service Management Tourism vid Lunds Universitet. Du har valts ut som intervjuperson därför att vi tror att du kan tillföra väsentlig och användbar information och därmed generera empiri till vår kandidatuppsats.

Det är en vetenskaplig studie och vi tillämpar forskningsetikens riktlinjer om;

- *Samtycke*, vilket innebär att deltagarna i studien har rätt att själva bestämma över sin medverkan.
- *Konfidentialitet*, de uppgifter om alla i en undersökning ingående personer skall ges största möjliga konfidentialitet och personuppgifterna skall förvaras på ett sådant sätt att inga obehöriga inte kan ta del av dem.
- *Nyttjande*, de uppgifter som vi samlar in kommer endast användas för forskningsändamål.

Alla uppgifter som vi samlar in kommer endast användas för forskningsändamål och därmed behandlas med största konfidentialitet. Intervjun kommer att spelas in och efteråt transkriberas. Inga obehöriga kommer få tillgång till intervjumaterialet, under eller efter att intervjun genomförts och transkribering skickas ut på begäran. Allt material som samlats in kommer att förstöras efter att uppsatsens sammanställts. Ditt deltagande är frivilligt och du har rätt att avbryta studien om du önskar.

Härmed godkänner jag att det jag säger under intervjun får användas som material i Daphne Haking och Nelly Persson kandidatuppsats.

Ort och datum:

Deltagarens underskrift:

Daphne Haking
sma13dha@student.lu.se

076 - 216 08 23

Underskrift.....

Nelly Persson
sma13npe@student.lu.se

076 - 847 36 25

Underskrift.....